

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

УДК 811.111'25=161.2:808.51:502

Погоджено
Декан гуманітарно-педагогічного
факультету,
кандидат філософських наук, доцент
_____ Савицька І.М.

«__» _____ 2023 р.

Допускається до захисту
Завідувач кафедри іноземної
філології і перекладу,
доктор педагогічних наук, професор
_____ Амеліна С.М.

«__» _____ 2023 р.

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
на тему:

«Дискурсивні стратегії та риторичні прийоми публічних виступів із
проблем захисту навколишнього середовища: перекладські
трансформації з англійської мови українською»

Спеціальність: 035 «Філологія»

Спеціалізація: 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно)

Освітня програма: Англійська мова та друга іноземна

Програма підготовки: освітньо-професійна

Керівник магістерської роботи

доктор педагогічних наук, професор

Виконав

Моєкаленко О.І.

Горькавий Є.О.

КИЇВ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
іноземної філології і перекладу,
доктор педагогічних наук, професор
Амеліна С.М.
«__» _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ

Горькавому Євгенію Олександровичу

Спеціальність: 035 «Філологія»

Спеціалізація: 035.041 – германські мови та літератури (переклад включно)

Освітня програма: Англійська мова та друга іноземна

Програма підготовки: освітньо-професійна

Тема магістерської роботи: Дискурсивні стратегії та риторичні прийоми публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища: перекладацькі трансформації з англійської мови українською

Затверджена наказом від «__» _____ р. № ____

Термін подання студентом магістерської роботи:

Вихідні дані до магістерської роботи: загальна теорія усного і письмового перекладу, наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів, підручники та посібники, наукова література, магістерські роботи про мову і переклад.

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Встановити особливості публічних виступів на тематику проблем із захисту навколишнього середовища.

2. Дати визначення поняттю стратегії.

3. Встановити особливості перекладу текстів з англійської мови на українську та описати наявні перекладацькі трансформації.

4. Дослідити лінгвістичні особливості публічних виступів.

5. Описати дискурсивні стратегії, які використовують оратори.

6. Виділити риторичні прийоми у виступах.

Дата видачі завдання

Керівник магістерської роботи

Москаленко О.І

Завдання прийняв до виконання

Горькавий Є.О.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Теоретичні передумови дослідження особливостей публічних виступів	8
1.1. Публічні виступи, їх різновиди	8
1.2. Поняття стратегії з точки зору дискурсу	18
1.3. Дискурсивні стратегії в публічних виступах	21
1.4. Риторичні прийоми в публічних виступах	25
Висновки до розділу 1	27
Розділ 2. Перекладацькі трансформації в українських перекладах англомовних публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища	28
2.1. Лексичні та лексико-граматичні трансформації у перекладі публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища	28
2.2. Граматичні трансформації у перекладі публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища	46
2.3. Стилiстичні аспекти українського перекладу англомовних публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища	58
Висновки до розділу 2	66
Розділ 3. Дискурсивні стратегії та риторичні прийоми публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища та їх відтворення у перекладі українською мовою	67
3.1. Лінгвістичні особливості публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища та їх переклад українською мовою	67
3.2. Дискурсивні стратегії публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища та їх переклад українською мовою	73
3.3. Риторичні прийоми у публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища та їх переклад українською мовою	78
Висновки до розділу 3	85
Висновки	86
Список використаних джерел	90
Додаток А	95

НУБІП України

ВСТУП

Ми живемо у світі постійних змін, де щодня з'являються нові технології та нові можливості. Як наслідок писати від тексту руки, або публікувати свої праці в газетах стало неактуальним. З'являється все більше можливостей завдяки мережі інтернет, де кожен може поділитися своєю думкою та миттєво поширити її для всіх на планеті. Те ж стосується і публічних виступів. Записана промова та викладена на певну інтернет платформу, як TED Talks або YouTube, може розлетітися по всьому світу та набрати набагато більше переглядів, ніж кількість осіб в приміщенні, де безпосередньо виступає оратор. Це відкриває новий горизонт для обговорення важливих питань або проблем, обміну думок і пошуку рішень.

У нашому дослідженні, ми розглядаємо виступи на екологічну тематику послуговуючись різними видами публічних виступів, в тому числі форматом TED Talk, що набуває все більшої популярності останнім часом. Досліджуємо вплив дискурсивних стратегій на аудиторію з метою розповсюдження певної ідеї, переконання в доцільності використання кожної з даних стратегій.

Актуальність теми визначається посиленням лінгвоперекладацьких досліджень різноманітних матеріалів ЗМІ (як наприклад, політичні промови, тексти рекламних кампаній, інтернет-дискурс) та недостатньою увагою науковців до публічних промов у дискурсі екологічної тематики.

Метою виконання роботи є проведення лінгвопрагматичного аналізу доповідей та їх перекладів, що передбачає дослідження лінгвістичних особливостей промов, використаних дискурсивних стратегій та риторичних прийомів у дискурсі виступів екологічної тематики. Досягнення зазначеної мети передбачає розв'язання таких завдань:

- встановлення особливостей публічних промов на тематику проблем із захисту навколишнього середовища;

- опис поняття стратегія з позицій аналізу дискурсу;

- дослідження особливостей перекладу промов;

- виявлення лінгвістичних особливостей промов та їх відтворення у перекладі;

- аналіз дискурсивних стратегій, до яких вдаються оратори та їх відтворення у перекладі;

- дослідження риторичних прийомів промов та їх відтворення у перекладі.

Об'єктом дослідження виступають дискурсивні стратегії та принаманні їм риторичні прийоми комунікації в англomовних публічних промовах.

Предметом вивчення є виявлення та аналіз особливостей відтворення мовних засобів реалізації дискурсивних стратегій та риторичних прийомів комунікації в англomовних публічних промовах та їх переклад українською мовою.

Методами дослідження були обрані: загальнонауковий – аналіз мовознавчих та лінгвістичних джерел для порівняння підходів до визначення та погляду на проблеми дослідження; метод класифікацій – задля аналізу визначень, термінів і різнобічного погляду на їх особливості; спеціальний – перекладацький аналіз тексту та аналіз перекладацьких трансформацій в ньому (Додаток А); описовий метод – спостереження, аналіз, структурування та узагальнення матеріалу.

Інформаційною базою для роботи стали наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів, підручники та посібники, наукова література, магістерські роботи про мову і переклад.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в рамках магістерської роботи було зібрано інформацію, щодо публічних виступів, які стосуються

тематики проблем захисту навколишнього середовища. Раніше не проводилися дослідження щодо особливостей таких текстів та їх перекладу, що дозволяє встановити їх властивості та специфіку.

Теоретичне значення розкривається в тому, що дана праця допомагає поглибити знання у сфері мовознавства та перекладу студентам і спеціалістам даних галузей.

Практичне значення полягає у можливості використання даних матеріалів для проведення занять з теорії та практики перекладу в закладах вищої освіти.

Апробація результатів дослідження виконана на IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика», яка відбулася 22 березня 2023 року.

Публікації. Основні тези кваліфікаційної роботи викладено у матеріалах IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика» (Полтава, 2023).

Список використаних джерел налічує 42 позиції, 15 з яких англійською мовою.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, одного додатка. Загальний обсяг роботи – 120 сторінок, обсяг основного тексту – 89 сторінок).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ

ОСОБЛИВОСТЕЙ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ

НУБІП України

1.1. Публічні виступи, їх різновиди

Публічний виступ – це один з видів усного спілкування. Він являє собою монолог ділового характеру, з яким звертається до аудиторії. Публічний виступ має на меті повідомити слухачу певну інформацію, переконати його в правильності позиції, донести до нього думку або просто розважити. Для досягнення цих цілей виступаючий повинен підготуватися і ретельно продумати свій виступ.

Він складається зі вступу, основної частини та висновку. У вступі висвітлюється проблема, її актуальність. Основна частина характеризується викладом матеріалу, поясненням основних тверджень і доведенням їх правильності, додатково наводяться приклади задля кращої аргументації. У висновку ми підбиваємо підсумки, повторюємо основну думку виступу, ключові положення та твердження.

Публічний виступ відбувається, за урахуванням чотирьох його складових:

- офіційний виступ – попереджається заздалегідь, оратор є відомим аудиторії (з оголошення або представлення), презентована тема виступу, надано відомості про оратора тощо [26, с.6];
- безпосередня присутність аудиторії – спікер і слухачі перебувають в одному приміщенні, чи мають можливість бути присутніми, слухати та ставити запитання за допомогою цифрових електронних засобів [26, с.6];

НУБІП України

- наявність великої аудиторії, що починається від 10 осіб і більше, бо у разі меншої кількості слухачів, такий захід вже не вважається публічним виступом [26, с.6];

- організована аудиторія – люди цілеспрямовано прийшли у визначений час і місце, обізнані щодо тематики промови та її тривалості [26, с.7].

Виділяють особливості, якими володіють публічні виступи і мовлення в цілому. Серед них:

- зворотній зв'язок [26, с.9];

- усна форма комунікації [26, с.9];

- втілення написаного у слова. Існує велика різниця між читанням і проголошенням тексту. Тому оратор заздалегідь готується до виступу, аби вміти чітко висловлювати свої думки та при цьому бути зрозумілим для слухачів;

- використання різних засобів спілкування. Публічний виступ має усну форму, тому важливу роль у нього відіграють паралингвістичні засоби комунікації: інтонація, гучність голосу, тембр мовлення, його темп, особливості вимови звуків, жести, міміка, тип обраної пози, навіть одяг, зачіска, зовнішній вигляд оратора [26, с.10].

Усне мовлення надзвичайно різноманітне у всіх своїх виявах, це не просто замкнута в собі система мовленнєвих знаків, а система правил комунікативної поведінки людини в умовах певної культури і відповідного соціуму. [22, с.151].

Усне мовлення класифікується за ступенем підготовленості та поділяється на: підготовлене усне мовлення, спонтанне мовлення, фіктивне усне мовлення та інсценоване усне мовлення [22, с.154].

- Підготовлене усне мовлення характеризується тим, що оратор заздалегідь ознайомлюється з письмовим текстом. Це може бути лекція, доповідь, переказ

або читання. Як правило тема є завчасно відомою та визначається цілеспрямовано.

НУБІП УКРАЇНИ

- *Спонтанне мовлення*, як правило здійснюється без завчасної підготовки. Воно

може відбуватися на будь-яку тему, оскільки тематика не обирається завчасно.

Спонтанне мовлення є важливою частиною повсякденного життя та є важливою навичкою в багатьох професіях, таких як вчителі, політики, бізнесмени, журналісти. Однак існують і такі спонтанні акти мовлення, що вимагають

НУБІП УКРАЇНИ

протяжної підготовки – аранжовані акти.

- *Фіктивне усне мовлення* застосовується для опису ситуації, коли оратор уявляє, що з кимось спілкується та відповідає на запитання, хоча нікого поруч немає і питань йому ніхто не ставив. Таке мовлення може використовуватися як засіб для удосконалення навичок публічного виступу або комунікації, наприклад перед захистом у суді.

НУБІП УКРАЇНИ

- *Інсценоване усне мовлення* характеризується, як ситуація, що передбачає завчасно підготовлений текст, який потребує вільного й природного вираження її жестами, інтонацією та емоційним забарвленням. Дане мовлення застосовується в театральних виставах, фільмах та потребує не лише знання й підготовки тексту, але й тренування засобів виразності та артикуляції.

НУБІП УКРАЇНИ

Усне мовлення може втілюватися у вигляді діалогічного або монологічного мовлення. Коли у спілкуванні беруть участь більше двох осіб, його називають полілогом. Розглянемо дані форми детальніше.

НУБІП УКРАЇНИ

Діалог (полілог) – це мовлення, в якому беруть участь двоє або більше осіб. У побутовому спілкуванні діалог не планується. Під час цього процесу учасники говорять по черзі та задають напрямок обговорення власними висловлюваннями: зауваженнями, схваленнями або запереченнями. Даний вид мовлення не вимагає особливої попередньої підготовки, оскільки приймають участь декілька осіб, які

НУБІП УКРАЇНИ

розуміють один одного, сприймають і говорять про однакові явища та речі. Для діалогу є характерне жваве використання невербальних засобів, наприклад: міміка, жестикуляція, позування.

Монолог – це мовлення, яке характеризується тим, що наявний лише один спікер, який говорить, в той час як інші слухають його. Даний вид мовлення може проявлятися у таких різновидах як: лекція, доповідь, промова. Характерним для мовлення також є і публічний виступ. На відміну, від діалогу, монологічному мовленню властива велика підготовка. До того ж, це стосується не лише тексту, з яким оратор планує виступити, даний різновид охоплює й аналіз можливої аудиторії. В залежності від мети виступу, від фінальної цілі, якої прагне досягти спікер, планується стратегія впливу на слухачів: може мати місце звичне донесення інформації, ознайомлення, але це може бути й переконання аудиторії, спонукання до дії, або навіть зміну їх уявлення чи відношення до речей. Також, монолог може спрямовуватися на самого себе, наприклад: спонукання до певних дій.

За класифікацією Брінкера, розрізняємо такі основні функції усного тексту, як:

- *інформативна;*

- *апелятивна;*

- *облігативна* (функція прийняття на себе обов'язків);

- *декларативна;*

- *контактна* [32].

Дані функції мають безпосередній зв'язок з публічними виступами, тому розглянемо їх детальніше.

- *інформативна функція* – реципієнт отримує інформацію від мовця. Вона є характерною для текстів таких жанрів, як: звіт, репортаж, лекція, новини, описи.

- *апелятивна функція* – мовець спонукає до певної дії чи певного ставлення до предмету мовлення. Дана функція чітко виявляється у таких жанрах як реклама, інструкція, рецепт.

- *облігативна функція* – мовець зобов'язується перед слухачем виконати певну дію. Цю функцію можна прослідкувати у таких текстах як угода, договір, обіцянка, клятва, домовленість.

- *контактна функція* – встановлення особистого контакту з реципієнтом, яке явно виражена, наприклад, у вітальних листівках.

- *декларативна функція* – через текст створюється нова реальність. Жанрами текстів, у яких виражається ця функція, є заповіт, обвинувачення, призначення на посаду.

Г. Гамова трактує публічний виступ як промову перед масовою аудиторією.

Серед ознак публічного мовлення, вона виділяє ситуативність, невимушеність, усне мовлення та безпосередній зв'язок з аудиторією. Дослідниця вказує, що оратор повинен володіти всіма способами (каналами) впливу на слухача: звуковими (мовні й паралінгвальні (фонаційні) та візуальними (одяг, міміка, жести, поза) [4, с.158].

Залежно від виду та жанру публічного виступу, він може мати на меті проінформувати слухача, переконати в чомусь або створити відповідний настрій. Нині існує багато класифікацій, тому відповідно виокремлюють різні види публічних виступів. Розглянемо такі з них, як: *промова, доповідь, лекція та бесіда.*

Промова – це виступ в усній формі, що характеризується висвітленням певної інформації та впливом на слухачів. В залежності від виду промови вплив може бути емоційний, логічний або розумовий. Наприклад, *митингова промова* завжди ставить за мету звернутися до почуттів аудиторії, в той час як *ділова промова* є

стриманою, щодо прояву емоцій, натомість орієнтується на логічний вплив, аргументованість.

Доповідь – це завчасно підготовлений виступ на певну тему. Як правило, стосується серйозної теми (політична, наукова тощо). Доповіді будуються за планом, підготовка до них відбувається ретельно: вивчається необхідна література, досліджуються питання та проблеми, складається план та вся зібрана інформація поєднується в єдину чітку систему викладу.

Лекція – це виклад інформації в науковому (науково-популярному) стилі. Як правило використовуються з освітньою метою, наприклад: викладаються у вищих навчальних закладах. Донесення матеріалу має бути логічним та послідовним, аби не втратити зв'язок між смисловими частинами.

Бесіда – це заздалегідь підготований діалог з аудиторією. На відміну від інших типів, включає в себе обов'язкові питання з боку слухачів на які оратор має дати обгрунтовані відповіді. Бесіда є доречною в публічній промові у разі, коли вона орієнтована на малу аудиторію, де слухачі є зацікавленими в темі, а отже можуть брати участь у дискусії.

У сучасному світі інформація відіграє ключову роль, тому мовна комунікація є невід'ємною потребою. Діджиталізація та цифрове поширення інформації сприяли утворенню платформи TED Talks, яка пропонує безкоштовний доступ до різноманітної інформації та залучає слухачів до більш інтерактивного методу спілкування. TED Talks (Technology, Entertainment and Design) являється некомерційною організацією, що поширює ідеї, які мають змінити світ. Вона являється одним з найбільш відомих проєктів, що популяризує ідеї по всій планеті.

Спілкування в суспільстві має низку важливих функцій. Деякі з них ми можемо прослідкувати на прикладі публічних виступів, оскільки вони являються

одним із видів спілкування. Розглянемо такі з них, як: *контактна, інформаційна, спонукальна, пізнавальна та впливова* функції.

Контактна функція має на меті створити атмосферу між оратором та аудиторією задля обміну інформацією, її передачею та сприйняттям. Як правило, вона є характерною для початку виступу, аби справити враження на слухачів, виробити підхід та налагодити зв'язок між адресантом та адресатом.

Інформаційна функція характеризується обміном інформацією, тобто запитаннями та відповідями. У ній беруть участь як оратор, так і аудиторія.

Спонукальна функція це заохочення до певних дій (фізичних, інтелектуальних, духовних) аудиторії або самого себе.

Пізнавальна функція – це адекватне сприйняття і розуміння змісту повідомлення, а також взаємне розуміння намірів, переживань спікера аудиторією і навпаки.

Впливова функція характеризується безпосереднім спрямуванням на зміну стану, поведінки аудиторії. Також сюди відносимо вплив на думки, рішення слухачів, зміну їх уявлень, поглядів.

Спікери, які виходять із публічними виступами, будують структуру власних промов в такий спосіб, аби донести свою ідею до аудиторії найбільш доступним чином. Промовці висвітлюють свої теми, що стосуються різноманітних сфер діяльності та акцентують увагу кожен на своїх речах. Проте жага успішно донести свою думку до слухачів об'єднує їх всіх. Ця особливість є ключовою та характерною для ораторів TED.

Важливою складовою публічного виступу є мовленнєва виразність, так як вона характеризується використанням лексичних та стилістичних засобів, які прикрашають, забарвлюють мову, емоційно її насичують. Таким чином виступ позбавляється монотонності та протягом всього часу зацікавлює аудиторію,

викликає в неї постійний інтерес. Існує велика кількість засобів виразності, тому розглянемо ті з них, які найчастіше трапляються в усному мовленні.

НУБІП УКРАЇНИ

Художні засоби виразності: тропи, мовні фігури. Дані інструменти мають надзвичайне значення та є особливо важливими у діловому мовленні, в тому числі й публічних виступах.

НУБІП УКРАЇНИ

Тропи являються художніми зворотами, що вживаються в переносному, образному значенні. Найбільш вживаними серед них є *епітети, метафори, метонімії, гіперболи*.

НУБІП УКРАЇНИ

Епітет – це образний зворот, що показує ставлення оратора до певного предмету, образу, думки, наприклад: *залізне серце, довгоочікувана зустріч*.
- *Метафора* характеризується як перенесення ознаки одного слова (предмета) на інше використовуючи принцип подібності, наприклад: *море хвилюється*.

НУБІП УКРАЇНИ

- *Метонімія* замінює назву предмета за принципом суміжності, тобто певного зв'язку між словами або словосполученнями, наприклад: *весь країна аплодує*.

- *Гіпербола* – це вид тропа, який полягає у навмисному перебільшенні. Має на меті виокремити певну ознаку, надати їй виразності, загостреності, наприклад: *Я*

НУБІП УКРАЇНИ

вже тисячу разів тобі казав!

Мовні фігури – це мовні звороти, які призначені для підвищення емоційного сприйняття матеріалу слухачами. Це так звана *гра слів*, яка справляє враження на аудиторію влучністю, дотепністю, креативністю в залежності від ситуації.

Поглянемо на такі з них, як: *іронія, каламбур і парадокс*.

НУБІП УКРАЇНИ

- *Іронія* – це прихована насмішка автора, що показує його критичне відношення до певного предмету або явища, наприклад: *Він так поспішав на заняття, що вирішив ще годинку подрімати*.

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

- *Каламбур* – це мовна фігура, що базується на основі омонімії або паронімії, наприклад: *Він довго літав в своїх думках, тому й вилетів з класу.*

- *Парадокс* – це неочікуване твердження, що йде в розрив із загальним уявленням, протирічить логіці, інтуїції, наприклад: *не існує лиха без добра.*

НУБІП УКРАЇНИ

Варто зазначити, що комунікація відбувається не лише у вербальній формі, але й у *невербальній*. Це означає, що спілкування можна здійснювати не лише мовними засобами. Говорячи про TED, ми не можемо не наголосити важливість оволодіння усіх засобів комунікації, включаючи невербальні способи. Іноді аби

НУБІП УКРАЇНИ

викликати у слухача необхідну реакцію, вразити його або попросту краще донести інформацію варто використати певні жести, також можна корчити обличчя або за допомогою міміки передати певну емоцію. Слід зазначити й парамову – невербальні звукові сигнали, які оформлюють мову. За допомогою таких елементів, як: інтонація, тональність, темп, зітхання, тембр ми також

НУБІП УКРАЇНИ

можемо передавати інформацію.

Розрізняють три види невербальних засобів емоційного впливу: *фонційні, кінетичні та проксемічні.*

НУБІП УКРАЇНИ

- *Фонаційні* – це засоби, що виражають акустичну складову мовця. До них ми відносимо тембр, темп мовлення, пауза, висота та сила голосу. За допомогою тембру можна передати різноманітні почуття від щастя та радості до обурення, туги. Темп мовлення вказує на впевненість оратора, його виваженість в залежності від швидкості мовлення. Зробивши паузу, можемо надати особливу

НУБІП УКРАЇНИ

увагу певному предмету, змусити слухача задуматись, викликати певні емоції. В залежності від сили голосу, ми можемо зрозуміти чи людина схвильована та налякана, чи вона спокійна, впевнена в собі.

НУБІП УКРАЇНИ

- *Кінетичний* вид емоційного впливу відображає зовнішність оратора, тобто орієнтується на зоровий контакт. За допомогою нього, маємо змогу виділити

зовнішність особи, її манери, жестикуляцію, позування. Зовнішність інформує нас про ввічливість, охайність, коректність, іншими словами – візитна картка мовця. Манери дозволяють впевненіше себе почувати, за їх допомогою спікер може виразити повагу до аудиторії, встановити контакт. Жестикуляція та міміка емоційно забарвлюють виступ.

- *Проксемічна* форма відповідає за простір. Важливо тримати необхідну дистанцію між оратором та слухачами. Не варто стояти далеко від своєї аудиторії, бо це може викликати сумніви в аудиторії, непевність щодо намірів мовця.

Звісно не потрібно покладатися лише на невербальні способи комунікації, оскільки вербальне спілкування все ще залишається основним та більш системним, в той час як невербальне являється допоміжним, хоча й може нести в собі багато інформації.

Отже, публічний виступ є комплексним видом усного спілкування, який організують з метою передачі знань та інформації за допомогою мови та комунікативних засобів. Він може проявлятися у різних формах, ми виділили основні з них, такі як: промова, лекція, бесіда та доповідь. Розглянули під різними кутами класифікації усного мовлення, засобами якого здійснюється публічний виступ. Також дослідили роль засобів виразності в публічних виступах, при чому ми приділили увагу не лише вербальним інструментам комунікації, але й невербальним. Більшість людей недооцінюють вплив мови тіла, міміки, акустичної складової на успішність виступу, вони значною мірою полегшують завдання оратору та допомагають йому більш яскраво та результативно втілити ідею в життя. У сучасному динамічному світі, публічні виступи являються широким предметом дискусії та вивчення.

1.2. Поняття стратегії з точки зору дискурсу

Лінгвісти та теоретики, що спеціалізуються на вивченні дискурсу та комунікативної діяльності, звертають увагу на різноманітні лінгвістичні аспекти, що впливають на побудову висловлювань, і роблять пропозиції щодо того, на яких аспектах варто зосередити увагу дослідників. Люди виголошують публічні промови з ретельно продуманим змістом, на який аудиторія може реагувати або їх ігнорувати.

У теорії мовної комунікації досить часто вживають поняття *мовленнєвий акт* та *комунікативний акт*. Розглянемо дані твердження детальніше, аби збагнути їх невід'ємну роль в процесі комунікації.

Мовленнєвий акт – це висловлювання (мовленнєва дія) чи сукупність висловлювань (мовленнєвих дій), здійснюваних одним мовцем із врахуванням іншого [6, с.18].

Комунікативний акт – це сукупність мовленнєвих актів, здійснюваних комунікантами назустріч один одному [6, с.18].

Як ми спостерігаємо, значення даних термінів майже однакові. Це пов'язано з тим, що вони знаходяться у безпосередній взаємодії, оскільки комунікативний акт містить у собі мовленнєві акти.

Комунікативний акт – це взаємодія, щонайменше двох осіб з використанням мовних засобів, в якій один з учасників діє в ролі адресанта, а інший – адресата.

Успішність даного акту залежить від низки чинників, які впливають на перебіг та успішність спілкування між оратором та слухачем. Оскільки ми розглядаємо дане питання під кутом публічних виступів, то важливим аспектом є підготовка промови, з якою спікер виходить до аудиторії. Публічний виступ є спільною діяльністю оратора та аудиторії і для того, аби донести свою ідею, спікери

вдаються до комунікативної взаємодії з глядачами. Найбільш чітко та адекватно комунікативна взаємодія реалізується в дискурсивних стратегіях.

Варто зазначити, що поняття *стратегія* не є новим, більшості з нас дане твердження є відомим. Ми можемо прослідкувати його у різних аспектах життя, починаючи з військової справи закінчуючи грою в футбол. Очевидно, що в кожній сфері діяльності, стратегія має свою притаманну специфіку. Наприклад, у політиці це може бути стратегічне планування розвитку держави на десятки років вперед або ведення міжнародних відносин та політики по відношенню щодо інших країн. У футболі це може бути стратегічне планування на ігровий сезон, стратегія на окремо виділену гру. Незалежно від роду діяльності, ми можемо зробити висновок, що стратегія – це планування, що вимагає високої інтелектуальної освіченості. Дискурсивна стратегія натомість передбачає зовсім іншу роботу свідомості: комунікант може мати план дій, а може діяти спонтанно,

непідготовлено. У будь-якому випадку неможливо дослідити процеси, що відбуваються у мозку індивіда під час комунікації, принаймні з позицій мовознавства [24, с.243].

У дискурсі, стратегія характеризується, як вибір спікером певних засобів для досягнення окресленої мети в процесі комунікації. Дискурсивна стратегія – це задум оратора, що сприяє досягненню цілі за допомогою правильно підібраної та впорядкованої інформації, її корекції у разі необхідності.

Відповідно до своєї мети оратор і слухач у ході спілкування використовують комунікативні стратегії і тактики.

Комунікативна стратегія – це сукупність запланованих мовцем і реалізованих в ході комунікативного акту теоретичних ходів, спрямованих на досягнення комунікативної мети. Вибір відповідної стратегії для здобуття комунікативної мети залежить від рівня комунікативної компетенції мовця [6, с.34-35].

Комуникативна компетенція – це система знань про правила мовної комунікації, що складається із знань моделей комуникативної поведінки, знання мовленнєвого етикету, шаблонів спілкування (знань про національно-ментальні та ритуальні особливості спілкування, його соціальну зумовленість, стилістичні, ситуативно- тематичні особливості) [6, с.35]. Оратор формує мету свого виступу й на основі наявної комуникативної компетенції, вибудовує власну стратегію, в залежності від намірів.

У будь-якому процесі комуникації стратегія втілюється в життя через тактику.

Комуникативна тактика – це сукупність практичних ходів під час комуникації, яка реалізується за допомогою мовленнєвих ходів.

Мовленнєвий хід – це тактичний хід, який є інструментом, що сприяє досягненню мети на практиці. Мовленнєві ходи в сукупності складають комуникативну тактику. Простими словами, це послідовність дій, яка в кінцевому результаті призводить до вирішення завдання й здійснюється під контролем стратегії.

Як ми зазначили раніше, мовленнєві (комуникативні) ходи формують комуникативну тактику. Беручи участь в багатьох публічних виступах, оратор має можливість вдосконалювати власну тактику, за допомогою досвіду, що він отримує. Спікер розуміє, які тактики є успішними, а які – ні. За рахунок цього, оратор з часом виробляє ідеальну для себе стратегію, що дозволяє йому швидше й краще встановлювати контакт з аудиторією, подавати інформацію, викликати необхідну реакцію у слухачів, або навіть спонукати їх до дій.

З функціональної точки зору, ми виділяємо основні й допоміжні стратегії. Основна стратегія в процесі комуникації є важливою з боку мотивів та мети, які ставить перед собою оратор. Що стосується допоміжної стратегії, то вона сприяє організації спілкування, тобто характеризується встановленням контакту зі слухачем, викликом певного емоційного стану.

Отже, стратегія з позиції дискурсу являється сукупністю засобів та прийомів, необхідних для досягнення визначеної цілі під час мовленнєвої діяльності. Стратегія втілюється за допомогою тактики, яка в свою чергу являється сукупністю мовленнєвих ходів. Всі ці процеси можна об'єднати одним словом – планування. Спочатку оратор збирає та впорядковує необхідну інформацію, потім розплановує, яким чином він буде подавати інформацію та, залежно від намірів та цілей, якими прийомами послугувуватиметься. У сучасному світі, гарний оратор має вправно користуватися багатьма стратегіями, він має вміти переконати аудиторію в свої правоті або позиції, але й має бути готовим, іноді й маніпулювати людьми, коли цього вимагає мета.

1.3. Дискурсивні стратегії в публічних виступах

Існує багато класифікацій дискурсивних стратегій. Ми розглянемо класифікацію Д. М. Кайсної, яка виділяє декілька різновидів дискурсивних стратегій: *доведення, переконування, навіювання та спонукання.*

Доведення – це дискурсивна стратегія, що становить основу аргументації. Вона спрямована на раціональне мислення та сприяє обґрунтуванню або спростуванню думки. Аргументація характеризується, як механізм доведення, що відповідає на запитання «чому?». Включає в себе тези та аргументи. Тези виступають в ролі твердження або думки, яку треба довести. Аргументи являються доказами, що їх підтверджують.

Щоб реалізувати дану дискурсивну стратегію необхідно врахувати певні аспекти, від яких залежить успішність вашого виступу.

- Цільова аудиторія. Потрібно розуміти для кого ви наводите докази. Якщо ваш виступ стосується наукової діяльності та ви виступаєте перед спеціалістами в певній області, послугуйте технічною лексикою та більш детальною,

НУБІП УКРАЇНИ

глибшою аргументованістю, таким чином ви точніше та краще розкриєте проблематику питання. У випадку, якщо ви націлені на звичайних людей, то подавайте інформацію в найбільш спрощеному вигляді, приводьте більше прикладів та шукайте правильний підхід, іншими словами: використовуйте просту мову.

НУБІП УКРАЇНИ

- Логіка. Ваша аргументація має бути логічною та обґрунтованою. Перш за все, ваші тези та аргументи повинні бути взаємопов'язаними, тобто доказ має впливати з відповідного твердження. По-друге, в аргументації вам необхідно опиратися на достовірні джерела, це можуть бути загальновідомі дані, наукові дослідження, достовірні факти. Таким чином, все свідчатиме про прозорість та правдивість вашої позиції та намірів, що викликатиме довіру з боку аудиторії.

НУБІП УКРАЇНИ

- Емоційна зв'язка. Варто звертатися до емоційного досвіду вашої аудиторії, тобто наводити відповідні приклади, метафори, аналогії, що викликатимуть у слухачів почуття, які допоможуть їм краще зрозуміти вашу позицію.

НУБІП УКРАЇНИ

Переконування – це дискурсивна стратегія, що характеризується емоційним впливом на аудиторію, введенням її в певний психічний стан. Даний вид може ставити за мету досягти співпереживання слухачів, змінити їх ставлення, спонукати до дій тощо.

НУБІП УКРАЇНИ

Розглянемо декілька прийомів, які оратор може застосовувати при використанні даної стратегії.

НУБІП УКРАЇНИ

- Емоційне збурення. Оскільки переконування має на меті емоційно вплинути на аудиторію, мовець може вдаватися до маніпулювання емоціями слухачів, аби викликати радість, надію, розчарування, гнів, що може стати вагомим чинником для зміни погляду особи.

НУБІП УКРАЇНИ

- Аргументація. Використання статистики, фактів та інших достовірних даних дозволяє переконувати слухача в своїй правоті. Докази мають бути чіткими та резонними, тобто опиратися на конкретну інформацію.

- Риторичні запитання. Оратор може поставити запитання аудиторії, аби підкреслити роль та вагу своїх аргументів, звернути увагу слухачів на певні подробиці.

Навіювання – це дискурсивна стратегія, яка цілеспрямовано впливає на психіку людей. На відміну від доведення, має на меті знизити свідомість та критичність слухача, аби особа не піддавала інформацію критичному аналізу та не пропускала її через особистий досвід. Вона користується популярністю в сферах політики, реклами, маркетингу.

Стратегія навіювання має низку елементів, поглянемо на основні з них.

- Переконливі слова. Використання фраз з переконливим значенням здатні викликати позитивні асоціації або емоції в аудиторії. Слова-заклики, підбадьорливі фрази – все це допомагає оратору навіювати певну думку або ідею своїм слухачам, при цьому прямо не зазначаючи її.

- Повторення. Мовець може вдаватися до повторення фраз, аби закарбувати їх у свідомості своєї аудиторії. Людина підсвідомо запам'ятовує слова, що постійно лунають з уст оратора, бо з кожним повтором вони здаються все більш переконливими.

- Соціальна довіра. Спікер може звернутися до успішних людей або організацій, що приймали певні рішення та дії, для кращого впливу на слухачів, навіювання їм необхідної ідеї.

Спонування – це дискурсивна стратегія, що здійснює вплив на вольову сферу слухача. Може використовуватися і в маніпулятивних цілях. Наприклад,

спонукання виборців до голосування за певного кандидата під час виборів, шляхом обіцянок, або спонукання до об'єднання проти єдиного суперника тощо.

Аби спонукати до дії, оратор може вдаватися до емоційного впливу, аргументації, імперативних слів, переконливих фраз. Попри те, що дана

дискурсивна стратегія може здаватися подібною до стратегій переконування та доведення, вона має й власні особливі компоненти.

Інтонація та ритм мовлення. За допомогою інтонації оратор може передати впевненість та емоційно забарвити, піднести свою думку. Важливо і контролювати ритм мови, аби мати можливість привернути увагу слухача, або акцентувати на чомусь.

- Використання соціальної норми. Соціальні норми слугують маркером, який позначає, що вважається правильним, а що є неприпустимим. Їх можна використовувати, аби переконати аудиторію у відповідність своїх намірів до усталених норм, і як наслідок – підвищити довіру до себе.

Отже, існує декілька видів дискурсивних стратегій, згідно з класифікацією Кайсіної, а саме: доведення, переконування, навіювання та спонукання. Дані стратегії мають різні методи та підходи, щодо впливу на слухачів, в залежності від мети, яку переслідує оратор. Якщо спікер бажає показати свою правоту, то він може використати стратегію доведення, яка характеризується логічним викладом думок і підкріплюється доказами, які підтверджують його твердження. Також

оратор може послуговуватися стратегією переконування, яка поєднує в собі аргументування з певними прийомами емоційного впливу на аудиторію.

Навіювання та спонукання є більш агресивними, з точки зору емоційного та психологічного впливу, вони мають на меті радше нав'язати думку мовця реципієнтам, при цьому оминаючи логіку та критичне мислення, що заважають досягти бажаного результату.

1.4. Риторичні прийоми в публічних виступах

Невід'ємну роль в риторичних прийомах відіграє комунікативна (мовна) інтенція. Мовна інтенція – це намір оратора здійснити певну цілеспрямовану мовну дію, яка спрямована на слухача. Може здаватися, що інтенція не є пов'язаною безпосередньо з лінгвістикою, радше з психологією. Однак оскільки намір зачіпає певні мовні аспекти та за його допомогою в кінцевому результаті реалізовується донесення певної думки або ідеї, ми не можемо його ігнорувати. Мовні інтенції поділяємо на *реплікоутворюючі* та *текстоутворюючі*.

- *реплікоутворюючі* призводять до бажаного результату шляхом використання певної фрази, такої як подяка, вибачення, обідняка.

- *текстоутворюючі* досягають результату за допомогою кількох мовних зворотів (виразів) протягом діалогу або монологу. Це може бути суперечка, примус, дорікання, міркування.

Інтенцію можливо втілювати в життя лише за певних передумов. Розглянемо основні чинники, які впливають на реалізацію комунікативної інтенції:

- мова, її структура та врахування особливостей її компонентів;

- рівень володіння мовою (недосконале володіння мовою, за допомогою якої відбувається комунікація, суттєво ускладнює втілення задумів, а незнання мови унеможливує спілкування);

- функціонально-стилістичний чинник, тобто добір типів, форм, стилістичних засобів мовлення;

- індивідуальні відмінності у мовленнєвому досвіді (малий мовленнєвий досвід суттєво знижує інтернаціональний потенціал мовця; значний досвід – відкриває широкий спектр можливостей у спілкуванні) [1, с.116-117].

Риторичні прийоми являються однією з головних ознак публічних виступів. Вони дозволяють спікеру краще розкрити себе як особистість, допомагають розкрити ідею виступу, вплинути на аудиторію. Існує велика кількість

риторичних прийомів, тому розглянемо найбільш відомі з них, якими активно користуються під час публічних виступів, а саме: *самопрезентація, гумор та ототожнення з аудиторією.*

Самопрезентація є досить важливим риторичним прийомом, оскільки характеризується тим, що оповідач відрекомендовує себе слухачам. В основному, це відбувається на самому початку виступу, тому оратору потрібно справити гарне враження на аудиторію, аби оволодіти увагою, викликати довіру і, як наслідок, мати змогу впливати.

Гумор – це риторичний прийом, який характеризується використанням жартів, розважальних елементів. Активно використовується, аби перемкнути зосередженість слухачів, особливо під час спаду уваги. Гумор може допомогти встановити контакт з аудиторією, посилити вплив на неї.

Ототожнення з аудиторією. Характерним для даного прийому є використання займеннику *ми*, що дозволяє виступати з промовою на рівних зі слухачами. Таким чином, ототожнення надає спікеру широкий спектр можливостей для встановлення контакту з аудиторією, утворює комфортний комунікаційний простір, що в сукупності сприяє успішній ораторській діяльності.

Існує багато інших риторичних прийомів, які також активно використовуються ораторами в публічних промовах, як наприклад *ототожнення себе з аудиторією*. Це прийом, у вигляді питання, що вже містить у собі відповіді, тому власне і не потребує відповіді. Дана конструкція відіграє інтерактивну роль під час виступу, оскільки спонукає аудиторію до міркування, так як спікер не дає відповіді на питання й продовжує свій монолог.

Отже, риторичні прийоми являються невід'ємною складовою публічних виступів і допомагають спікеру встановити й налагодити зв'язок з цільовою аудиторією та мати кращий вплив на неї в результаті. Важливу роль відіграє мовна інтенція, оскільки оволодіння даним вмінням дозволяє автору краще використовувати риторичні прийоми, так як намір складає основу будь-якого процесу комунікації.

Висновки до розділу 1

Публічні виступи в сучасному світі стають все більш популярними, особливо враховуючи діджиталізацію та стрімкий розвиток IT-технологій. Кожен оратор готує та користується певною стратегією перед тим, як починати свою промову.

Чим краще підготовлений спікер тим більше шансів, що він досягне бажаного результату по закінченню свого виступу. Кожна стратегія втілюється в життя за допомогою певних тактик, які в свою чергу реалізуються мовленнєвими ходами. Всі ці аспекти має враховувати мовець протягом своєї підготовки. Залежно від цілі, яку переслідує автор, існують різні види стратегій. Якщо оратор

покладається на беззаперечні факти та аргументацію, як основні інструменти

впливу на аудиторію, то стратегії доведення та переконування являються найбільш оптимальними в даному випадку. Якщо мовець має на меті форсовано нав'язати свою думку, ідею або продукт, тоді він вдається до агресивніших стратегій впливу на людину, як правило через її психологічний та емоційний

аспекти, послуговуючись стратегіями навіювання та спонукування. Останній аспект на який ми звернули увагу, це риторичні прийоми та їх роль в публічних виступах. Комунікативна інтенція відіграє тут ключову роль, оскільки в залежності від вміння автора використовувати мову, щоб точніше та якісніше

показувати свої наміри, буде залежати який успіх матимуть риторичні прийоми, які він використає і загальний бажаний ефект виступу.

РОЗДІЛ 2. ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ АНГЛОМОВНИХ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ ІЗ ПРОБЛЕМ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

2.1. Лексичні та лексико-граматичні трансформації у перекладі публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища

Перекладацькі трансформації - це процеси або зміни, які відбуваються під час перекладу тексту з однієї мови на іншу та допомагають адекватно відтворити в повному об'ємі інформацію, яка закладена в тексті. Ці трансформації можуть включати в себе різні аспекти перекладу, такі як вибір слів і виразів, граматичні структури, стиль, контекст та інші аспекти, щоб передати зміст і смисл оригінального тексту максимально точно і зрозуміло в цільовій мові.

Перекладацькі трансформації допомагають забезпечити якість і адаптованість перекладу до культурних та лінгвістичних відмінностей між мовами, їх нормами та системами.

М. Бейкер, стосовно перекладу тексту виокремлює проблему лексичної, граматичної нееквівалентності та визначає стратегії її подолання [31, с.79].

І. Корунець стверджує, що перекладацькі трансформації створюються або внаслідок несумісності виражальних засобів мови перекладу, що унеможливує передачу в неї окремих одиниць мови оригіналу, або з метою збереження стилю вихідного фрагмента мови і тим самим збереження виразності оригінального тексту мовної одиниці [10, с.361].

В загальному можемо схарактеризувати перекладацькі трансформації, як складний процес, який вимагає розуміння не лише мови, але й контексту, а також потребує здатності вибирати оптимальні стратегії для точної та зрозумілої передачі інформації.

У ході аналізу публічних виступів на тематику проблем захисту навколишнього середовища (Додаток А), ми спостерігали такі типи перекладацьких трансформацій:

- лексичні трансформації – це процес зміни лексичного складу мови шляхом модифікації слів чи виразів. Це означає, що в цьому контексті досліджуються зміни, які відбуваються в самому слові, фразі або виразі, а не в їхній граматичній структурі чи синтаксичному вживанні. До таких перетворень можемо віднести: калькування, транслітерація, транскрипція, лексико-семантичні заміни (конкретизація, генералізація, лексична заміна);

- лексико-граматичні трансформації – це зміни, які відбуваються в мовленні або тексті, і вони включають в себе як лексичні (зміни в словах та лексичному складі), так і граматичні (зміни в структурі та граматичних характеристиках речень). Серед таких розрізняємо: антонімічний переклад, компенсацію, модуляцію (смиловий або логічний розвиток), адаптацію, описовий переклад;

- граматичні трансформації – це зміни в граматичній структурі мови, такі як перетворення, зміни часових форм, відмінювання слів і речень, які використовуються для створення різних мовних конструкцій. Виділяємо: дослівний переклад, граматичні заміни (заміна форми слова, частин мови і членів речення), членування (внутрішній поділ: прості на складне речення; зовнішній поділ: складне на прості речення; внутрішня інтеграція: переклад складного речення простим), об'єднання речень (зовнішня інтеграція), зміна структури речення (повна, неповна, наприклад: зміна пасивного стану на активний), перестановка, додавання, вилучення;

- стилістичні трансформації – це зміни в мовленні або тексті, які спрямовані на зміну стилю, виразності або емоційної забарвленості мовлення. Ці трансформації можуть впливати на загальний тон, образність та інтонацію мовлення, щоб досягнути певного ефекту або сприйняття повідомлення аудиторією. Серед таких

трансформацій розрізняємо: фігури мови (метафори, епітети, порівняння), іронія та сарказм, архаїзми та неологізми, антитези,

- комплексні трансформації, являються процесом переходу одиниць оригіналу в одиниці перекладу, що призводить до повного або часткового перетворення речення та в під час якого застосовується не менше двох трансформацій як лексичних, так і граматичних [2, с. 7].

В даному пункті ми розглянемо приклади лексичних та лексико-граматичних трансформацій, з якими ми зіштовхнулися в процесі перекладацького аналізу публічних виступів.

Додавання – це трансформація, яка відбувається, коли до тексту додаються додаткові слова або фрази для надання більшої точності, деталізації або емоційної виразності. Додавання має на меті адекватно відтворити сенс виразу, при цьому притримуючись відповідних мовних норм мови перекладу.

So when you take your next breath, you'll be breathing in 42 percent more carbon dioxide than if you were breathing in 1750. // Коли ви робите ваш наступний подих, повітря, яке ви вдихаєте, матиме на 42 відсотки більше вуглекислого газу, ніж повітря, яким ви дихали б у 1750 році [34].

Можемо спостерігати, що перекладач додає слово *повітря* двічі протягом речення. Воно виступає в ролі додатка та несе в собі додаткову уточнюючу інформацію для читача, з метою кращого розуміння та адаптації до структури цільової мови.

Over 450 financial institutions around the world have committed to aligning their financing to *net-zero* by 2050 [42]. // Більше 450 фінансових установ по всьому світу зобов'язалися узгодити їх фінансування з метою зменшити викиди вуглекислого газу до нуля до 2050 року.

НУБІП України

Даний зразок зображує використання додавання задля розкриття значення слова *net-zero*, оскільки не існує точного прямого відповідника в українській мові. З огляду на відмінність в побудові речень та специфіки терміну, перекладач змушений вставити додатковий уривок в речення, аби читачу була зрозуміла ідея, яка закладена в реченні та зрозуміла його сутність в цілому. Без даного уточнення, реципієнт попросту не зрозуміє змісту.

National Geographic sent me to Manú National Park, which is in the Peruvian Amazon... // National Geographic відправили мене в національний парк Ману, який знаходиться на території Перу... [34].

Now, it's still just a *proposed epoch*... // Поки це лише *можливе означення епохи*... [34]

And I said, "Where? Where? I want to go." // Я запитала: "Де? Де? Я хочу туди поїхати" [34].

У вище наведених прикладах, ми можемо спостерігати додавання, як невелике доповнення, здебільшого з ініціативи перекладача. Проте в першому з них, даний прийом є доречним для точнішої передачі думки автора.

People live there, and they don't just float over the jungle. // Вони *досі* там живуть і не оминають джунглі [34].

We face some pretty grim environmental challenges on this planet. // Сьогодні відбуваються страшні екологічні зміни на планеті [34].

I think, though, there are companies out there who understand this *value* and are promoting it. // Проте існують компанії, які розуміють *цінність такого підходу* і пропагують його [29].

НУБІП УКРАЇНИ

Останні ілюстрації демонструють вживання додавання виходячи з контекстної необхідності. З огляду на інформацію в попередніх реченнях, перекладач вдається до доповнень, аби не упустити важливих деталей.

Вилучення являється лексичною трансформацією, яка полягає у видаленні або пропуску певних компонентів тексту під час перекладу. Це може бути вилучення повторень, зайвої інформації, деталі або дії, що не можуть бути адекватно виражені або являються зрозумілими для реципієнта і не потребують подальшого роз'яснення. Даний прийом допомагає забезпечити точний та природний переклад без надмірного навантаження на текст чи читача. У процесі аналізу, ми спостерігали досить велику кількість вилучень, поглянемо на деякі з них, які вартують уваги.

In fact, he called his book "The End of Nature." // Він назвав свою книжку "Кінець Природи" [34].

Now, I understand that there are certain parts of this nature that speak to us in a special way. // Я розумію, що деякі частини природи ми сприймаємо особливо [34].

Maybe we should define it by the presence of multiple species, by the presence of a *thriving life*. // Можливо, нам потрібно характеризувати її за кількістю сусідських видів і за наявністю життя [34].

This is *completely* autonomous, self-willed nature. // Це самостійна, саморегульована природа [34].

And of course, pretty much all of Hawaii, where novel ecosystems are the norm, where exotic species *totally* dominate // Безперечно, можна говорити про всі Гаваї, де новаторські екосистеми є нормою, де екзотичні види домінують [29].

НУБІП УКРАЇНИ

Think about the emissions from all that cement and steel and *concrete* that goes into a high-rise, for example [42]. // Подумайте, наприклад, про викиди від всього того цементу та сталі, які використовуються під час будівництва високоповерхівок.

Вилучення у попередніх реченнях, зображується у вигляді поодинокого опущення слів, які не несуть в собі важливого значення, а тому не впливають на зміст. Це в основному прислівники, що стоять на початку або наприкінці речення. Також спостерігаємо компресію прикметника та іменника в деяких прикладах, оскільки вони не несуть в собі особливого забарвлення, яке було б варто відтворити, а у випадку з іменником, то попросту відбувається дублювання вже поданої інформації.

And they're also putting out beetle repellent in key areas *as I saw last time I went hiking there.* // На основних ділянках вони розпилюють засоби проти жуків, я це бачила, коли там проходила [34].

...and then also, "I'm able to potentially recycle that *at the end of its life*" // ...а також його потенційно можна повторно використати [29].

Massive ripple effects changed grasslands into forests, changed the composition of forest *from one tree to another.* // Потужний принцип доміно перетворив пасовиська у ліси, змінив лісову композицію [34].

У вище наведених зразках, опущення має інший характер, так як тут вилученню підлягають словосполучення та навіть певні уривки з речень. У першому випадку, перекладач вдається до перетворення, у зв'язку із зайвою інформацією, яка присутня в тексті оригіналу. В інших випадках, має місце експліцитна інформація, тобто деталі, які являються зрозумілими для читача і по суті попросту повторюють раніше зазначений зміст або думку, тому можемо її вилучити без вагань.

НУБІП УКРАЇНИ

Конкретизація є однією з перекладацьких трансформацій, яка полягає в уточненні деталей, щоб забезпечити більшу чіткість та розуміння тексту на цільовій мові. Вона характеризується тим, що слово, яке має ширшу семантику, перекладається відповідником, який має вузьке значення.

So, between about 15,000 years ago when people first came here, they started a process of interacting with the nature that led to the extinction of a big slew of large-bodied animals, from the mastodon to the giant ground sloth, *saber-toothed cats*... // Близько 15 000 тисяч років тому, коли люди вперше сюди прийшли, вони почали взаємодіяти з природою, спричиняючи вимирання багатьох великих тварин, від мастодонтів до гігантських лінивців, *шаблезубих тигрів*... [34].

В даному прикладі ми можемо спостерігати, що слово *cats* перекладається як *тигрів*. Так як тигри належать до сімейства кошачих, то відповідно даним прийомом перекладач уточнює, приводячи слово вузької семантики.

Which means that they're *the absolute worst places* to take your children on vacation, because you can't do anything there. // Отже, це *найбільш непридатні місця*, щоб поїхати туди з дітьми на відпочинок, тому що там нічого не можна робити [34].

Тут також можемо спостерігати конкретизацію. З огляду на контекст, перекладач вдається до використання слова вузької специфіки для опису місць, аби точніше передати посил автора.

They used 1600 of the materials on the left. // ...*будівельники* використали 1600 одиниць матеріалу зліва [29].

У цьому випадку, конкретизація використовується з метою уточнення осіб, так як в тексті раніше про них не було згадки та читач може не зрозуміти про кого йде мова.

НУБІП УКРАЇНИ

The difference is, by using the solution on the right, they cut down the number of steps from seven to one, because *the one on the left* is currently welded, the one on the right is simply just printed. // Різниця в тому, що, використовуючи варіант справа, можна скоротити кількість кроків з семи до одного, тому що *лівий варіант* потребує зварювання, а правий – просто друкується [29].

На цьому прикладі, ми спостерігаємо використання слова вужчого значення, у зв'язку з відеутністю відповідника слова *one* в українській мові, так як воно є специфічним та використовується задля позначення певного предмета, речі, які були раніше згадані в тексті з метою уникнення тавтології.

Генералізація як перекладацька трансформація означає процес передачі тексту або інформації з більш докладного або конкретного виразу до більш загального чи абстрактного виразу в процесі перекладу. Вона являється протилежною до конкретизації: слово або вираз з вужчою семантикою перекладається еквівалентом, який має ширше значення.

And in fact, I took a look, and Banff National Park is doing all of the things I just listed: suppressing fire, having fire, *radio-collaring* wolves, reintroducing bison. // Власне, я зазирнула у національний парк Банф, де роблять саме так: гасять пожежі, розпочинають пожежі, *полічують* вовків, знову запускають зубрів [34].

У даному реченні, ми можемо спостерігати, що перекладач при інтерпретації використав слово більш загального вжитку. Його вибір цілком зрозумілий, оскільки цілісна передача слова *radio-collaring* вимагала б описового перекладу і виглядала б як: *відстеження за допомогою радіо-ошейника*. Даний вираз не несе в собі критично важливої інформації, яка мала б вплив на зміст тексту, тому немає сенсу навантажувати читача непотрібною лексикою.

...and if you know where the hole is in the *chain-link fence*, you can scramble up to the top and you can find this completely wild meadow just floating above the city of

Philadelphia. // Якщо ви знаєте, де дірка у паркані, то можете вилізти на гору і знайти цей дикий луг, який розташований над містом Філадельфія [34].

Можемо спостерігати схожу ситуацію з попереднім прикладом. У цьому випадку, генералізація застосовується з метою спрощення і уникнення непотрібної інформації. Опустивши певні семантичні уточнення щодо слова *chain-link fence*, перекладач жодним чином не вплинув та не змінив сенс тексту та ідею, яку автор хоче донести.

...but this would be one of the few places that wouldn't *count* as nature. // ...але саме це одне з небагатьох місць, яке не є природою [34].

Враховуючи універсальність та багатозначність слова *бути*, автор використовує його для перекладу більш вузько спрямованого *count*.

So, take that from a tree, form it into fibers, and then those *fibers* can strengthen things, such as airplanes, buildings, cars. // Можна добути її з дерева, сформувати волокна і використати їх для зміцнення речей, наприклад, літаків, будівель, машин [34].

Також прийом генералізації можемо застосовувати для уникнення тавтології, так само як і при використанні конкретизації. Для кращої співзвучності речення в тексті, автор вирішує замінити англійське *fibers* українським *їх*.

Калькування характеризується дослівним перекладом слова або виразу. Часто вживається в процесі перекладу безеквівалентної лексики. Протягом нашого аналізу ми не виявили велику кількість прикладів даної трансформації, але деякі з них продемонструємо.

A good example is this. // Ось добрий приклад [29].

My hope is that with *big data* and geotagging, we can actually change that, and be more thrifty when it comes to buildings. // Я сподіваюсь, що за допомогою великих

даних та геотегування ми досягнемо зрушень та станемо онцадливішими у будівництві [29].

НУБІП УКРАЇНИ

В останньому реченні можемо спостерігати комплексну трансформацію, так як окрім калькування, автор додатково використав і транслітерацію: *geotagging* – геотегування.

НУБІП УКРАЇНИ

Додатково, простежуємо калькування під час перекладу абревіатур і власних назв. Нижче наведені приклади ілюструють неможливість підібрати інші відповідники до даних слів або фраз.

So what you can do is instead take the *DNA* from the spider, and put it into various different things. // Натомість, можна взяти молекулу ДНК павука та помістити її в інші об'єкти [29].

НУБІП УКРАЇНИ

There's metal in your car that may well have come from a 1950s *Oldsmobile*... //

Ваше авто може складатися з металу *Oldsmobile* 1950-го року. [29].

НУБІП УКРАЇНИ

Turns out, there's a company called *Land Detector* that's actually working in China and also soon in South Africa... // Виявляється, є компанія *Land Detector*, яка працює в Китаї та скоро з'явиться в Південній Африці [29].

Транслітерація – це перекладацька трансформація, яка полягає в заміні літер одного алфавіту на літери іншого алфавіту, зазвичай з метою передачі тексту з однієї мови в іншу, яка використовує інший алфавіт або систему написання.

НУБІП УКРАЇНИ

Транслітерація зазвичай не враховує семантичних або фонетичних відмінностей між мовами, а лише забезпечує переведення тексту з одного писемного стандарту в інший. Аналогічно з калькуванням, у процесі перекладацького аналізу ми не виявили активне використання таких перетворень. Вище є один з прикладів вживання транслітерації, як частини комплексної трансформації.

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

In this case, it's actually creating the theoretical *limit* of strength for a material. //
Наприклад, можна теоретично розрахувати *ліміт* міцності певного матеріалу [29].

У даному разі, спостерігаємо звичайне транслітерування слова *limit*, автор міг обрати український відповідник, однак в контексті даний прийом звучить природньо та зберігає сенс, так як дане слово вже давно інтегроване в нашу мову і час від часу використовується в повсякденному спілкуванні.

Має місце і така трансформація як *лексична заміна*. Вона включає заміну слів, фраз або виразів у вихідному тексті на аналогічні слова або вирази в цільовій мові. Даний прийом враховує різницю між мовами та контекстами, що допомагає досягти адекватного перекладу.

I mean here is that we've started to define nature *in a way* that's so purist and so strict... // Думаю, ми почали визначати природу *настільки* строго і чітко... [34].

Вище наведений приклад показує, що перекладач замінює вираз *in a way*, українським відповідником *настільки*. Хоча вони не є прямими еквівалентами, оскільки англійський варіант має ширшу семантику і вживається в інших значеннях також, в даному ж реченні вони характеризуються однаково.

And *in a way*, they are less impacted by our day to day activities. // Певною мірою, вони не так зазнали впливу нашої щоденної діяльності [34].

In a way, I feel like this is the choice that faces us. // Якимось чином, думаю, у цьому постає наш вибір [34].

These people are there and they're interacting with the environment *in a way* that's really meaningful and that you can see in the environment. // Ці люди там живуть і взаємодіють зі своїм середовищем змістовно, *так*, що це можна помітити навколо [34].

Ці речення підтверджують нашу думку, щодо семантики фрази *in a way*. Як ми бачимо, тут неможливо послугуватися словом, яке ми використали в минулому прикладі, бо це призведе до порушення сприйняття змісту та в цілому співзвучності та гармонії у реченні.

Розглянемо зразки лексично-граматичних трансформацій у публічних виступах з проблем навколишнього середовища. Найбільш часто в процесі аналізу, ми стикалися з модуляцією та адаптацією. Варто відмітити, що через відмінності в побудові та структурі мов, автори часто вдавалися до логічного розвитку. Англійська мова є контекстуальною, тому перекладачі опиралися на контекст і виходячи з нього вдавалися до відповідних змін.

Антонімічний переклад - це вид перекладацької трансформації, коли слова або вирази з однієї мови перекладаються на іншу мову з використанням антонімів, тобто слів, що мають протилежні значення. Такий підхід може бути використаний для підкреслення протилежностей або контрастів між об'єктами чи концепціями в перекладі.

And when those animals went extinct, you know, the ecosystems *didn't stand still*.

// Вам відомо, коли тварини вимирають, екосистема *змінюється* [34].

Даний зразок демонструє заміну заперечення в реченні позитивним відповідником. Як можемо спостерігати, переклад гармонічно вписується в загальний текст і не викликає проблем у читача.

Nature *has not been untouched* for thousands of years. // Люди *впливали* на природу протягом тисяч років [34].

У цьому реченні, перекладач вдався до комплексної трансформації, так як окрім антонімічного перекладу, тут присутні перестановка, заміна частини мови та модуляція. Що стосується саме антонімічного перекладу, то він проявляється

у вигляді заміни подвійного заперечення. Автор вилучає всі негативні семантичні компоненти.

That, I think, is not perfect, but it's certainly *good*, and it's getting better. // Це, звісно, не ідеально, але це *непогано* і ситуація покращується [29].

У даному випадку, зображений яскравий приклад прийому негативації, тобто перекладу ствердження запереченням. З огляду на контекст, цей метод ідеально вписується, оскільки в реченні присутнє порівняння і, до того ж, вже була використана негативна частка *не*.

Модуляція — це процес вираження інформації з однієї мови в іншу з використанням різних лінгвістичних засобів для передачі того ж самого значення. Така трансформація може здійснюватися шляхом використання перефразування, синонімів, уточнення, еквівалентних виразів.

... all of these cool animals that unfortunately *are no longer with us*. // ... усіх крутих тварин, які, на жаль, *ми ніколи не побачимо* [34].

Тут проілюстровано типове використання логічного розвитку, оскільки опираючись на контекст, перекладач знаходить еквівалент, який не є прямим відповідником, але впливає внаслідок. Хоч ми можемо передати сенс і дослівно: *більше не з нами*, однак і зазначений вище варіант цілком прийнятний.

So, this nature, this kind of wild, untended part of our urban, peri-urban, suburban agricultural existence *that flies under the radar*... // Ця природа — дика і незалежна — *існує* в наших міських, приміських, провінційних середовищах *не поміченою* [34].

Every single one of these plants grew from a seed *that planted itself there*. // Кожна рослина виросла зі зернинки, *яка випадково сюди потрапила* [34].

НУБІП УКРАЇНИ

Ninety-five percent of every single car that goes on the road gets recycled here. // 95% кожного робочого авто тут утилізують [29].
We have too many of them, they're basically going everywhere, they're a problem

in the ocean. // Їх надто багато, вони буквально всюди, вони спричиняють забруднення океану [29].

And this is crazy. // Нісенітниця [29].
So now let's think about other industries. // Перейдімо до інших індустрій [29].

У наведених прикладах спостерігаємо перефразування і хоча переклад

повністю відрізняється по змісту, але сенс зберігається в повному обсязі. Логічний розвиток якраз і характеризується тим, що слово або фразу-відповідник досить легко вивести логічним шляхом.

For so long, we dismissed all these novel ecosystems as trash. // Дуже довго

думали, що ці новаторські системи просто сміття [34].
What that means is, we consider materials when they go into products and also when they get used... // Тобто оцінювати матеріали, з яких ми виробляємо речі, і коли вони стають зужитими... [29].

...we almost remove the word "waste" completely. // Ми майже повністю припинимо вживати це слово [29].

And it excludes most of the nature that most people can visit and have a relationship with, including only nature that children cannot touch. // Таке ставлення також

змищує природу, куди легко можуть прийти люди і почати будувати відносини, природу, до якої не зможуть доторкнутися наші діти [34].

Can we use that, the ability to understand that all the materials available in that building are still usable? // Як ми можемо зекономити, знаючи, що всі матеріали

старої будівлі можна використати ще раз [29]?

So it's a simple process of *changing* from a cut and sew... // Не простий процес відмови від процесу вирізання та зшивання... [29]

Вище зазначені речення ілюструють застосування модуляції шляхом використання синонімів. Відповідники мають схоже значення з вихідними термінами, але через особливості контексту та різницю в побудові мов, у реченні доречніше використати тотожне поняття.

We've changed the *chemistry* of the soil with our artificial fertilizers. // Ми змінюємо *склад* ґрунту нашими штучними добривами [34].

And of course, we've changed the *chemistry* of the air. // Безперечно, ми змінюємо *склад* повітря [34].

Останні два приклади зображують використання модуляції через призму уточнення. В обох вище зазначених зразках присутнє англійське *chemistry*, яке дослівно мало б перекладатися як *хімія*. У цих випадках, дане слово характеризується як сукупність певних елементів, тому виходячи з цього визначення, перекладач знаходить відповідник з вузьким значенням, який точно передасть значення і не вплине на зміст.

Адаптація (цілісне перетворення) – це трансформація, коли зворот або речення перекладається не дослівно, за елементами, а цілісно відтворюється їх смисл, внутрішня форма. Найчастіше це виявляється при перекладі етикетних формул, сталих виразів [26, с.37].

Nature also *is very effective at thrift*. // Природа також *вміє заощаджувати* [29].

Design in the ability for it to be taken apart. - Створюйте так, щоб потім можна було розібрати на частини [29].

You can basically *get it from spiders*... // Хоча його й виробляють павуки... [29].

I'd like to leave you with one last form which is biobased, but this, I think, is like the ultimate thrift. // Я хочу розповісти про ще один біоматеріал, який може стати взірцем ощадливості [29].

Серед вище перерахованих прикладів, ми можемо спостерігати незначні трансформації, оскільки відбувається адаптація певних слів або фраз до норм цільової мови. Деякі словосполучення англійською замінюються одним українським відповідником через різницю в структурі мов. Також сталий вираз *to be taken apart* адаптується перекладачем до норм цільової мови.

... if you're any part of a design firm - ... співпрацюєте з дизайнерською фірмою [29].
Not bad for something that basically comes from the backyard. // Непогано, як на ресурс, що росте біля дому [29]!

How about products more close to home? - Щодо речей, які стосуються кожного з нас... [29]
But again, it's bioderived, and at the end of its life, it potentially can go back into the soil and get composted to again be potentially used as a new material. // Вона біорозкладна, тобто після використання може повернутися в ґрунт і стати компостом, щоб потім знайти нове застосування [29].

Порівнюючи з попередніми, дані зразки відрізняються тим, що адаптація відштовхується не від самого значення слова або фрази, а від контексту, тобто ідеї, яку автор хоче передати даним словом або виразом. Тому відповідно і переклад повністю відрізняється в плані подачі інформації, але при цьому відтворює один і той же зміст.

Синонімічна заміна, являє собою трансформацію, яка означає заміну одного слова або виразу іншим синонімом з метою збереження сенсу тексту. Нижче

наведемо деякі приклади, для розуміння, коли і для чого вдаються до даного перетворення.

So all of these changes, and many others, have come to be kind of lumped together under this *rubric* of the "Anthropocene." // Всі ці й інші зміни узагальнено у термін "антропоцен" [34].

National parks are *heavily managed*. // Національні парки ~~сумлінно доглядають~~ [34].

One of the *challenges* with architecture... // Однією з головних проблем будівництва... [29].

...they continue to influence them in the present, even in places where *they're harder to notice*. // Вони продовжують впливати на них сьогодні, навіть там, де це майже непомітно [34].

Як правило, перекладач реалізує власне бачення перекладу та суб'єктивно підходить до використання даного прийому, хоча іноді, такі зміни мають місце через необхідність підібрати схоже словосполучення, яке має схожу семантику та точніше передасть думку без втрати інформації. Зразком останнього твердження є тлумачення виразу *heavily managed*, обидва слова з даного виразу перекладаються синонімами, бо їх еквіваленти в українській мові, мають іншу семантику. Оскільки такий варіант як: *інтенсивно (солідно) керують* не відповідає контексту, то дослівний переклад тут неможливий.

Описовий переклад – це підхід, який часто використовується, коли немає прямого еквіваленту слова чи виразу в цільовій мові, або коли потрібно виразити певний аспект або нюанс ідеї, який відсутній у вихідному висловлюванні.

So even in these Edens, even in these perfect-looking places that seem to remind us of a past before humans, we're essentially looking at a *humanized* landscape. // Навіть у цих Едемських садах, навіть у цих ідеальних місцях, які наче нагадують нам

про минуле перед людством, ми насправді дивимося на красвиди, змінені людьми

[34].

Вище поданий зразок, зображує описовий переклад, коли немає чіткого відповідника у цільовій мові та перекладач використовує опис, аби повністю відтворити інформацію.

We're talking about regrown agricultural fields, timber plantations that are not being managed on a day-to-day basis, second-growth forests generally, *the entire East Coast...* // Маємо на увазі відновлені сільськогосподарські поля, ліси, за якими не доглядають кожного дня, молоді ліси, які розтягнулися по всьому східному узбережжю США... [34].

...and then turn it into about 400,000 tons of ethanol, which is equivalent to basically powering 250,000, or quarter of a million, cars for a year. // ...та перетворити його у 400 000 тонн етанолу, за допомогою якого можна заправити чверть мільйона машин на цілий рік [29].

...because the buildings that we live in are one of the leading contributors to the greenhouse gasses that are fueling climate change [42]. // ...оскільки будівлі, в яких ми живемо являються одним з основних чинників газу, що утворює парниковий ефект, який дає поштовх зміні клімату.

Наведені приклади ілюструють використання описового перекладу, як додатковий шмат інформації, аби передати думку автора цільовою мовою.

Перекладач не просто шукає відповідник, він дає читачу повну картину, аби той нічого не упустив зі змісту.

Отже, у ході дослідження публічних виступів із проблем навколишнього середовища, ми спостерігали чималу кількість лексичних і лексично-граматичних трансформацій. Дані перетворення застосовуються з метою відтворити або вразі передати слова або словосполучення з вихідної мови в

цільову і таким чином забезпечити адекватність перекладу. Найпоширенішими з них були: додавання, вилучення, генералізація, конкретизація та антонімічний переклад. Додатково ми розглянули і лексико-граматичні трансформації, які охоплюють не лише семантику слів та виразів, але й граматичну структуру речень. Найчастішим було вживання модуляції, адаптації та синонімічної заміни.

Інші різновиди перетворень (калькування, транслітерація, лексична заміна, описовий переклад) також мали місце, однак застосовувалися лише в окремих випадках.

2.2. Граматичні трансформації у перекладі публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища

Перед тим як перейти до безпосереднього аналізу граматичних перетворень у публічних виступах, варто зазначити, що вони собою являють та чи існують відмінності в англійській та українській мовах в даному аспекті. Науковці стверджують, що у процесі перекладу одним із найголовніших моментів постає питання врахування граматики вихідної та цільової мов, їх суміжні та відмінні риси. Для початку слід пригадати, що англійська мова належить до германської групи мов, в той час як українська – до слов'янської групи мов. Окрім цього, вони відносяться до різних структурних типів мов: англійська є аналітичною, а українська флективною. Перша виражає зв'язки між самостійними словами за допомогою розташування слів у реченні або шляхом використання службових частин мови (прийменники, артиклі, частки). Друга ж значною мірою для встановлення зв'язків опирається на флексії, тобто закінчення слів. Внаслідок цих відмінностей, іноді потрібно повністю перебудувувати речення, аби воно структурно відповідало нормам цільової мови і при цьому повністю передавало зміст та думку автора [8, с. 16].

До спільних рис англійської та української мов, можемо віднести:

- загальні граматичні категорії (рід, число, відмінок, стан);

- частини мови (іменник, дієслово, прикметник, прислівник, займенник, числівник, прийменник, сполучник, вигук, частка),

- синтаксичні конструкції (прості та складні речення, головні та другорядні члени речення, категорія часу дієслів).

Виділяють досить велику кількість *відмінних* рис, поглянемо на основні з них:

- артиклі (в англійській мові присутні *a* та *an* аби визначати загальні поняття й *the* для позначення чогось конкретного, натомість українська мова не має артиклів);

- схеми часів (англійська мова має велику кількість часів, які вказують на час та тривалість певної дії; в свою чергу українська має меншу кількість часів, проте виражає час за допомогою видозміни частин слова, наприклад: афіксів, суфіксів, флексій);

- відмінюваність (у сучасній англійській мові відмінюванню піддаються лише іменники та займенники і до того ж лише в трьох відмінках: називний, родовий і присвійний; що стосується української мови, то в нас дана система є набагато складнішою, оскільки ми маємо 7 відмінків, тому не дарма з точки зору структури нинішню англійську відносять до найпростіших для освоєння);

- специфіка родових форм (в англійській лише займенники в третій особі однини піддаються змінам та відрізняються від форм першої та другої осіб; на противагу, в нашій мові, займенники змінюються залежно від роду, часу, числа, дієслова в третій особі однини також піддаються змінам).

Отже, українська та англійські мови суттєво відрізняються в граматичному аспекті одна від одної починаючи від приналежності до різних груп та структурних типів мов до різниці у використанні частин мов, часів, відмін та граматичних категорій в цілому. Ми навели основні відмінності між даними

мовами, проте їх є дуже багато більше. Все в сукупності, дає нам розуміння актуальності використання граматичних трансформацій в процесі перекладу, тому перейдемо безпосередньо до перетворень.

Застосування перекладацьких граматичних трансформацій, унаслідок яких буквальний переклад адаптується до норм мови перекладу та стає адекватним, дозволяє уникнути неадекватного буквального перекладу [8].

Дослідники по-різному трактують та класифікують граматичні трансформації.

Вивчивши наукові роботи, які торкалися питання даних перетворень, ми дійшли

до узагальненого формулювання та класифікації, що найчастіше зустрічаються

та використовуються в процесі перекладу. Серед основних трансформацій, ми

можемо виділити: *зміну структури речення* (активного стану на пасивний і

навіпаки, зміна функціонального типу речення, наприклад запитального на

стверджувальне), *перестановку* (або зміну порядку слів у реченні), *граматичні*

заміни (заміни форм слова, частин мови, членів речення), *Членування та*

інтеграція (внутрішній поділ: прості на складне речення; зовнішній поділ:

складне на прості речення; внутрішня інтеграція: переклад складного речення

простим; зовнішня інтеграція: об'єднання декількох речень в одне).

Розглянемо більш детально граматичні перетворення, з якими ми стикнулися в ході аналізу виступів із проблем навколишнього середовища.

Зміна структури речення являється однією з основних граматичних

трансформацій при перекладі. Дотримання граматичних правил та норм, в

основному і призводить до таких перетворень. Протягом нашого дослідження ми

спостерігали реалізацію даного перетворення у вигляді: зміни пасивного стану на

активний та навіпаки, зміни конструкції речення та зміни функціонального типу

речення.

And he said, "The Amazon." // Мені відповіли: "Амазонка" [34].

But *they're managing it carefully*. // Але за нею ретельно *доглядають* [34].

This is an ecosystem, a functioning ecosystem. *It's creating soil. It's sequestering carbon. There's pollination going on.* // Це екосистема, жива екосистема. Тут *створюється ґрунт. Тут зменшується кількість вуглецю. Відбувається запилення* [34].

У перших двох реченнях ми відслідковуємо зміну активного стану на пасивний лише у фразах, в той час як в останньому зразку, речення зазнають змін у повному обсязі.

When *can they be used again?* // ... коли їх можна *використати* ще раз [29].

And a lot of the technologies that have been developed for the smart age *can also be adapted* to reduce, reuse and also thrive more proficiently. // Багато технологій, розроблених для "розумного" віку, *можна адаптувати*, щоб знизити витрати, повторно використати та заощадити [29].

These are actually *bricks that are made* from old demolition waste, which includes the glass, the rubble, the concrete. // *Можна робити* цеглу з відходів знесеної будівлі, зі скла, щебеню, бетону [29].

Вище зазначені приклади ілюструють зміну пасивного стану на активний. Можемо побачити, що всі наведені перетворення характеризуються зміною частини мови в кожному з них, а саме: прикметники стають дієсловами. Це яскравий приклад фундаментальної різниці у структурах англійської та української мов.

And as a materials scientist, what I've been tracking over the last couple of decades is *how companies are getting smart at thriving*... // Будучи матеріалознавцем, за останні кілька десятиліть я звернув увагу на те, як компанії *починають розумно заощаджувати*... [29].

НУБІП УКРАЇНИ

You just stop mowing your lawn. - Лише не скошуйте траву [34].

Наведені речення показують зміну конструкції речень. Через відсутність наведених конструкцій в українській мові, автор адаптує певні уривки, аби речення були співзвучними та відповідали нормам цільової мови.

Останнім різновидом трансформації зміни структури речення є зміна функціонального типу речення.

I'd like to leave you with one last form which is biobased, but this, I think, is like the ultimate thrift. *Think about the poster child for conspicuous consumption.* // Я хочу

розповісти про ще один біоматеріал, який може стати взірцем опадливості. *Що є яскравим прикладом демонстративного споживання* [29].

What that means is, we consider materials when they go into products and also when they get used, and, at the end of their life: *When can they be used again?* // Тобто

оцінювати матеріали, з яких ми виробляємо речі, і коли вони стають зужитими, а опісля думати, *коли їх можна використати ще раз* [29].

Щоб чіткіше пояснити принципи дії даного різновиду трансформації, ми зображуємо їх в контексті. Це необхідно, для розуміння, чому було змінено розповідне речення на питальне в першому прикладі та навпаки в другому.

Перший зразок можна пояснити тим, що перекладач прагне привернути увагу читача, адже будь-яке запитання підсвідомо спонукає до роздумів. В другому випадку, до такої зміни підштовхує контекст. Опіраючись на минулі речення та початок безпосередньо даного речення, стає зрозумілою доречність заміни

питання ствердженням, так як у процесі тлумачення, перекладач створив відповідні умови для даного перетворення.

Перестановка – «вид перекладацької трансформації, що полягає в зміні порядку прямування мовних елементів у тексті перекладу в порівнянні з текстом оригіналу» [12, с. 107]. Варто бути обережним з даним перетворенням, оскільки

воно може впливати на сенс речення або тексту. Тому перекладачу слід уважно вибирати уривки, які він хоче переформулювати, аби це не призвело до змін контексту, не втратило сенсу та виразності, яку закладає автор. Згідно з класифікацією А. В. Мамрак елементами перестановки можуть бути: слово, словосполучення, частини складного речення або речення в тексті [12, с.107].

I mean, 71 percent of people in the US live within a 10-minute walk of a city park.
// У США 71 відсоток людей живе за 10 хвилин від міського парку [34].

See, instead, I'd prefer if we started thrifting. // Я вважаю, що нам натомість варто почати заощаджувати [29].

Дані зразки ілюструють перетворення на рівні слів. Відбувається перестановка додатка у першому реченні та дієслова у другому. Такі зміни пов'язані з відмінністю в структурах вихідної та цільової мов.

They use the *natural resources* to build their houses. // Вони будують свої хатинки з *природних матеріалів* [34].

And as a materials scientist, what I've been tracking *over the last couple of decades* is how companies are getting smart at thrifting, how they're able to understand this concept and profit from it. // Будучи матеріалознавцем, за *останні кілька десятиліть* я звернув увагу на те, як компанії починають розумно заощаджувати, усвідомлювати, що означає це поняття, і заробляти на цьому [29].

Now, it's very hard to actually create *spider silk* naturally. // Павучий шовк дуже важко видобувати природним шляхом [29].

Тут можемо спостерігати перестановку на рівні словосполучення. Як і в попередньому випадку, відмінності у перекладі мають місце через різну побудову мов.

НУБІП УКРАЇНИ

We're talking about regrown agricultural fields, timber plantations that are not being managed on a day-to-day basis, second-growth forests generally, the entire East Coast, where after agriculture moved west, the forest sprung up. // Маємо на увазі відновлені

сільськогосподарські поля, ліси, за якими не доглядають кожного дня, молоді ліси, які розтягнулися по всьому східному узбережжю США, де з'явилися ліси, коли сільське господарство перетіло на захід [34]

In a way, I feel like this is the choice that faces us. // Якимось чином, думаю, у цьому постає наш вибір [34].

У вище наведених реченнях, перестановка реалізовується шляхом інверсії порядку речення або його частини, яка спричинена перестановкою підмета. Також варто зазначити, що у висвітлених прикладах відбувається перестановка частин складного речення.

Граматичні заміни – передбачають зміну граматичних елементів (таких як частини мови, часи, роди, відмінки тощо) для відтворення того ж самого значення або виразу в іншій мові. До таких перетворень відносимо: заміну форми слова (наприклад, однини на множину), частини мови та членів речення.

And in a way, they are less impacted by our day to day activities. // Певною мірою, вони не так зазнали впливу нашої щоденної діяльності [34]

If we dismiss these new natures as not acceptable or trashy or no good, we might as well just pave them over. // Якщо ми відкинемо цю нову природу, як щось неприйнятне, брудне і непотрібне, ми просто прокладемо ще одну дорогу [34].

And that doesn't even count your back garden, the urban creek, the empty lot. // В статистику навіть не додані садки, міські річки, закинуті землі [34].

Thrift is a concept where you reduce, reuse and recycle, but yet with an economic aspect I think has a real potential for change. // Ощадливість – це поняття, що

охоплює економію, повторне використання і утилізацію, однак, з економічного боку, має великий потенціал до змін [29].

У процесі аналізу спостерігалися зміни як множини на однину, так і навпаки.

В основному такі перетворення мають місце, коли англійському слову в однині відповідає українське слово у множині та навпаки. Однак, можемо побачити, що

перекладачі також вдавалися до заміни форми числа з метою досягти оказіональну відповідність.

I'm going to talk you through these different moves, and as I'm talking, just bear in mind, these moves are not *exclusive* to housing [42]. // Я збираюсь розповісти вам ці

різноманітні кроки, і поки я проговорюю, майте на увазі, що ці кроки не обмежуються житлом.

But there's *a fix* for this. // Втім, це можна змінити [34].

So when you're up there on that future High Line of Philadelphia, *surrounded* by this wildness, surrounded by this diversity, this abundance, this vibrance... // Тому,

коли потрапляєш у майбутній Хай-Лайн Філадельфії, *навколо* дика природа, переповнена різноманіттям, багатством, барвами [34].

I think I would much rather learn from this boy that no matter where this plant comes from, it is beautiful, and it deserves to be *touched* and *appreciated*. // Думаю, я повчуся

у цього хлопчика, що незалежно від того, звідки ця рослина, вона прекрасна і заслуговує на *дотик* і *захоплення* [34].

There are programs that can actually reduce *some* of this material. // Є плани, які справді зможуть скоротити *об'єм* відходів [29].

Заміна частин мови являється різновидом граматичних замін, з яким ми стикалися найбільше під час перекладацького аналізу. Вище наведені речення

ілюструють приклади перетворень, серед змін частин мови спостерігаємо: зміну прикметника на дієслово, іменника на дієслово, прикметника на прислівник,

прикметника на іменник, числівника на іменник. Це лише частина трансформацій, які ми виявили в процесі дослідження.

На відміну від попереднього різновиду, наступна заміна зустрічається рідше.

Досить часто зміна членів речення збігається з заміною частин мов, однак бувають і випадки, коли у цьому відіграє роль саме відмінність у граматичних структурах мов.

I think that nature is anywhere where life thrives, anywhere where there are multiple species together, anywhere that's green and blue and thriving and *filled with life and growing*. // Думаю, природа — у всьому, що живе. Вона всюди, де співіснують різні види, всюди, де зелено й блакитно, *всюди, де все квітне, живе і росте* [34].

(It's the idea of completely *changing* the way we *think* about waste... // Ця ідея повністю *змінить* наше уявлення про відходи [29].

Ilkka Hanski *was an ecologist* in Finland, and he did this experiment himself. // Фінський *еколог* Ханскі Ілкка провів такий експеримент [34].

У перших двох випадках спостерігаємо заміни означень на присудки, додатка на присудок та присудка на додаток. Також зазначимо, що у другому прикладі члени речення замінюються двічі. В останньому ж зразку, частина мова залишається незмінною, однак через наявність в англійському варіанті слова *was* (форми минулого часу *to be*), ми трактуємо увесь вираз *was an ecologist* як присудок, при цьому у цільовій мові перекладач подає слово *еколог* у ролі підмета.

Членування та інтеграцію можемо по праву вважати найбільш вживаною граматичною трансформацією, з якою нам довелося мати справу у ході дослідження. Дані перетворення можуть стосуватися як одного речення, так і низки речень.

НУБІП УКРАЇНИ

Членування характеризується поділом речення на менші граматичні одиниці для полегшення їх перекладу з однієї мови на іншу. Ця техніка часто використовується в перекладі для збільшення зрозумілості тексту та покращення його логічного потоку. Виділяємо внутрішній та зовнішній поділ. Перший тип являє собою перетворення простого речення на складне, в той час як другий має справу з поділом складного речення на декілька простих, які у тексті виокремлюються крапками [15, с.28].

Протягом перекладацького аналізу ми виявили велику кількість членувань зовнішнього поділу. Він є активно вживаним, у зв'язку з тим, що розділення великих речень допомагає зберегти точність і логічний зв'язок тексту, а також зробити переклад більш чітким і зрозумілим для аудиторії. Нижче наведено низку прикладів, які ілюструють доречність членування великих речень, з метою покращити якість перекладу і при цьому відповідати нормам цільової мови.

National Geographic sent me to Manú National Park, which is in the Peruvian Amazon, but it's a big chunk of rainforest, uncleared, no roads, protected as a national park, one of the most, in fact, biodiverse parks in the world. // National Geographic відправили мене в національний парк Ману, який знаходиться на території Перу. Це великий шматок дощового лісу, нерозчищеного, бездорожнього, який охороняється як національний парк, і має найбільшу біорізноманіття у світі [34].

Now, I was with an anthropologist on this trip, and he told me, as we were floating down the river, he said, "There are no demographic voids in the Amazon." // Я подорожувала разом з антропологом. Коли ми пливли по річці, він сказав: "На Амазонці немає демографічних порожнин" [34].

He just stopped mowing his lawn, and after a few years, he had some grad students come, and they did sort of a bio-blitz of his backyard, and they found 375 plant species, including two endangered species. // Він перестав косити свій газон. Після декількох років він запросив студентів старших курсів провести щось схоже на біологічну

звітність на його полів'ї. Вони знайшли 375 видів рослин, два з яких на межі вимирання [34].

Інтеграція – це граматична трансформація, яка реалізовується шляхом перекладу складного речення простим або об'єднанням декількох речень в одне [15, с.30]. Перший метод перетворення називають *внутрішньою інтеграцією*, а другий – *зовнішньою інтеграцією*. Під час дослідження, прийоми такого роду майже не зустрічалися, оскільки в процесі тлумачення перекладач тяжіє до спрощення, а не ускладнення.

How about products more close to home? This is a simple solution. // Щодо речей, які стосуються кожного з нас, ось ще один простий приклад [29].

Останнім різновидом трансформацій в даному розділі постають **комплексні трансформації**. Вони характеризуються тим, що можуть включати в себе лексичні, лексико-граматичні, граматичні або одразу декілька видів трансформацій. У ході перекладацького аналізу, ми могли простежити, що даний прийом активно застосовувався. Це не є дивиною, оскільки вихідна та цільові мови дуже відрізняються, а тому перетворення та комплексні трансформації зокрема, мають місце бути. Розглянемо декілька зразків та детально розберемо перетворення, які використав перекладач.

Which brings me to the second thing that we have to do, which is that we have to let children touch nature, because that which is untouched is unloved. // Як наслідок, постає друга справа, яку ми маємо зробити, — ми маємо дозволити дітям торкатися природи, адже те, що не люблять, і пальцем не торкнуться [34].

У даному реченні, можемо спостерігати поєднання трьох видів перетворення, а саме: додавання, граматична заміна (частини мови) та перестановка. Додавання використовується при тлумаченні слова *untouched*, перекладач вдається до цього прийому, щоб передати його у вигляді сталого виразу. Граматична заміна

частини мови (прикметників на дієслова) вживається через відмінність мов: в українській мові, прикметники зустрічаються рідше ніж в англійській, тому тут доцільно використати заміну. Перестановка необхідна для збереження співзвучності речення в цільовій мові.

There's others too; habitat loss is my favorite thing to freak out about in the middle of the night. // Існують й інші. До прикладу, від думки про втрату середовища існування я прокидаюся вночі [34].

Як і в минулому випадку, перекладач застосовує одразу чотири трансформації:

перестановку, модуляцію, лексичну заміну та зміну структури. Перестановка словосполучень відбувається з метою адаптувати речення до норм мови перекладу й при цьому точно передати зміст. Модуляція спостерігається при перекладі фрази *to freak out about in the middle of the night*. Опираючись на контекст, перекладач вдається до логічного розвитку та тлумачить як:

прокидаюся вночі. Насправді, даний зразок показує професійність особи, оскільки фраза побудована таким чином, що не має еквівалентної структури в українській мові та спонукає проявити креатив у перекладі. Лексична заміна проявляється в заміні виразу *favorite thing* на *від думки про*, оскільки фраза у мові оригіналу стає недоречною у цільовій мові. Таке досить дивне перетворення є прямо пов'язане зі зміною структури, яка несе за собою зміну порядку слів у реченні.

The advantage with that, of course, is that you have potentially zero loss of material resources. // Перевага, звичайно, у тому, що матеріальних відходів – нуль [29].

В останньому зразку також наявні чотири перетворення, а саме: перестановка, вилучення, модуляція та внутрішня інтеграція. Перестановка спостерігається наприкінці речення, де слово *zero* ставиться в кінці у мові перекладу. Вилучення стосується цілого виразу *you have potentially*, де як основні, так і другорядні члени опускаються. Модуляція слова *loss* впливає з граматичного перетворення, яке

завершує аналіз даного речення. Попередні трансформації являються наслідками внутрішньої інтеграції, яка є в цьому випадку фундаментальною, оскільки переклад складного речення простим неминуче призводить до інших перетворень.

Отже, під час перекладацького аналізу, ми дослідили різноманітні граматичні трансформації. Перетворення такого роду мають на меті перебудувати структуру речення в цільовій мові, при цьому дотримуючись її мовних норм. Серед найбільш вживаних спостерігаємо: перестановку, зміну структури речення (особливо зміну активного стану на пасивний і навпаки), зміну частин мови, членування (особливо зовнішній поділ). Також не залишили без уваги і комплексні трансформації, які являють собою сукупність різних видів перетворень та детально проаналізували деякі з них.

2.3. Стилiстичнi аспекти українського перекладу англomовних публiчних виступiв iз проблем захисту навколишнього середовища

Аби завершити перекладацький аналіз, необхідно розглянути стилістичні властивості текстів публічних виступів. Даний пункт є дуже важливим, оскільки без нього англійський та український тексти не можна в повній мірі порівняти та співставити один одному.

Промова нерозривно пов'язана з красномовством та посідає особливе місце в ораторському мистецтві загалом. Люди можуть користуватися різноманітними методами комунікації для вираження своїх думок. Розглянемо таке поняття, як мовлення, яке відіграє невід'ємну роль у процесі комунікації.

Мовлення являє собою спілкування між людьми усною і письмовою мовою. Виділяємо зовнішнє та внутрішнє мовлення. Перший вид вважається інструментом спілкування, в той час як другий використовується для мислення.

Публічний виступ є найважливішим різновидом зовнішнього мовлення, оскільки спікер має можливість здійснювати вплив одразу на певну групу осіб. Якщо говорити про проаналізовані нами публічні виступи із проблем навколишнього середовища, то ми можемо віднести їх до академічного типу публічного мовлення [21, с.9].

Переглянувши посібники, статті та іншу довідникову літературу, ми можемо виокремити основні риторичні вимоги, яких повинен дотримуватися оратор, аби досягти бажаного результату в ході публічного виступу. До таких відносимо: рішучий початок, рішучий кінець, змістовність, точність, логічність, простоту, стислість, емоційність, жвавість, доречність.

Вище наведені правила промови брали до уваги оратори, виступи, яких ми аналізували, що говорить про їх професіоналізм та якісну підготовку. Розглянемо в деталях, як автори дотримувалися риторичних вимог.

Рішучий початок. Мовці впевнено розпочинали власні виступи, одразу висвітлюючи предмет дискусії. Автори послуговувалися різними методами та підходами, однак своєї мети вони досягнули.

We are stealing nature from our children. Now, when I say this, I don't mean that we are destroying nature that they will have wanted us to preserve, although that is unfortunately also the case. What I mean here is that we've started to define nature in a way that's so purist and so strict that under the definition we're creating for ourselves, there won't be any nature left for our children when they're adults. But there's a fix for this. So let me explain. // Ми крадемо природу в наших дітей. Коли я це кажу, то не маю на увазі, що ми знищуємо природу, яку діти хотіли б, щоб ми зберегли, хоча, на жаль, це теж одна з проблем. Думаю, ми почали визначати природу настільки строго і чітко, що визначення, яке створюємо ми, не відповідатиме природі наших дітей у дорослому віці. Втім, це можна змінити. Дозвольте пояснити [34].

У першому публічному виступі, оратор досить гостро підіймає питання природи уже в першому реченні, де зазначає, що: *Ми крадемо природу в наших дітей.* Даний вислів може навіть шокувати деякого зі слухачів своєю відвертістю

та неочікуваністю, проте свій ефект він безумовно має. Слухачі миттєво вмикаються в тему обговорення та замислюються: *А чи це дійсно так? Як таке*

можливо? Автор далі проговорює основні тези свого виступу та заспокоює аудиторію. *Втім, це можна змінити. Дозвольте пояснити.* Відмінна робота спікера та потужний початок.

Let's talk about thrift. Thrift is a concept where you reduce, reuse and recycle, but yet with an economic aspect I think has a real potential for change. My grandmother, she knew about thrift. This is her string jar. She never bought any string. Basically, she would collect string. This is a perfect idea of thrift, you use what you need, you don't actually purchase anything, so you save money. // Поговоримо про ощадливість.

Ощадливість – це поняття, що охоплює економію, повторне використання і утилізацію, однак, з економічного боку, має великий потенціал до змін. Моя бабуся добре знала, що таке ощадливість. Ось її банка для мотузочків. Вона ніколи їх не купувала. А просто збирала. Це ідеальний приклад: береш тоді, коли треба, нічого не купуючи, і, таким чином, заощаджуєш гроші [29].

Початок цієї промови не характеризується таким форсованим підходом, як у першому випадку, проте спікер рішуче та впевнено подає тему та наводить приклад, аби показати її актуальність і доречність.

Рішучий кінець. Не менш важливим є завершення промови, де оратор узагальнює власний виступ та підбиває підсумки.

I think I would much rather learn from this boy that no matter where this plant comes from, it is beautiful, and it deserves to be touched and appreciated. Thank you. //

Думаю, я повчуся у цього хлопчика, що незалежно від того, звідки ця рослина, вона прекрасна і заслуговує на дотик і захоплення. Дякую [34]

Під час виступу, автор зачепив проблему природи та доцільність впливу на неї з боку людини і наприкінці в останніх реченнях, висловив свою думку, попередньо аргументувавши її, та подякував аудиторії за увагу.

So in conclusion, I just want to have you think about -- if you make anything, if you're any part of a design firm, if you basically are refurbishing your house -- any aspect where you make something, think about how that product could potentially be used as a second life, or third life or fourth life. Design in the ability for it to be taken apart. That, to me, is the ultimate thrift, and I think that's basically what my grandmother would love. // Підсумовуючи, я хочу, щоб ви задумалися. Якщо ви щось

створюєте, співпрацюєте з дизайнерською фірмою або робите ремонт у себе вдома, чи будь-що інше, де ви можете щось створювати, подумайте про те, як ваш продукт можна використати знову вдруге, втретє або вчетверте. Створюйте так, щоб потім можна було розібрати на частини. Як на мене, це взірцева опадливість, яка, гадаю, дуже сподобалася б моїй бабусі [29].

У наступному виступі, красномовець завершує промову, спонукаючи власну аудиторію до дій. Виевітливши проблему опадливості, оратор наголошує на необхідності кожного почати зміни з себе та аргументує свою позицію.

Емоційність. Успіх публічної промови є неможливим без емоційної складової. Оратор повинен схилити аудиторію до себе, аби встановити зв'язок зі слухачами і таким чином полегшити досягнення бажаної мети. Міміка, жести, тон голосу являються складовими, які здійснюють емоційний вплив на реципієнта.

Now, just recently, someone told me, "Oh, but there are still wild places." And I said, "Where? Where? I want to go." And he said, "The Amazon." And I was like, "Oh, the Amazon. I was just there. It's awesome. // Нещодавно мені хтось сказав: "Але ж ще є дикі місця". Я запитала: "Де? Де? Я хочу туди поїхати". Мені відповіли: "Амазонка". А я: "Ех, Амазонка. Та я шойно звідти. Там надзвичайно" [34].

Вище наведено приклад емоційності у ході публічного виступу. Автор за допомогою жестів та голосу виокремлює цю частину тексту, виявляє підвищену зацікавленість. Однак при цьому, вона не зтягує та продовжує свою промову, не відриваючись від основної лінії, що вказує на жвавість та стислість.

Жвавість. Дане правило характеризується не лише темпом з яким виступає оратор, але й виразністю мовлення, тобто використанням чистої мови без слів-паразитів і штативів. Художні засоби підсилять ефект слів та підвищать інтерес слухача, оскільки цікавих та всебічно розвинених осіб завжди цікаво слухати.

And there's an interesting little paradox, too. So this nature, this kind of wild, untended part of our *urban, peri-urban, suburban* agricultural existence that flies under the radar, it's *arguably more wild than a national park*, because national parks are very carefully managed in the 21st century. // Ще один дивний парадокс. Ця природа — дика і незалежна — існує в наших *міських, приміських, провінційних* середовищах

не поміченою. Можливо, вона *більш дика, ніж у національних парках*. Бо національні парки під пильним наглядом у 21 столітті [34].

На проілюстрованому уривку спостерігаємо наявність епітетів та метафори, які оратор подає з метою зробити акцент на слові *природа*. Це робиться неспроста, спікер має на меті привернути увагу аудиторії до природи, тому є важливим постійно тримати її у фокусі реципієнта. Варто зазначити відмінну роботу перекладача, який перетлумачив метафору, при цьому не втративши її значення в контексті та адаптував її до норм мови перекладу.

Логічність. Щоб показати свою компетентність та повне розуміння предмету дискусії, оратор повинен формувати свої думки у певній логічній послідовності. Тобто одна теза або думка має впливати з іншої і таким чином зв'язувати речення між собою та утворювати єдиний текст.

НУБІП УКРАЇНИ

Now, let's just take North America, for example, since that's where we're meeting. So between about 15,000 years ago when people first came here, they started a process of interacting with the nature that led to the extinction of a big slew of large-bodied animals, from the mastodon to the giant ground sloth, saber-toothed cats, all of these cool animals that unfortunately are no longer with us. And when those animals went extinct, you know, the ecosystems didn't stand still. Massive ripple effects changed grasslands into forests, changed the composition of forest from one tree to another. //

До прикладу, розглянемо Північну Америку, оскільки ми тут зібралися. Близько 15 000 тисяч років тому, коли люди вперше сюди прийшли, вони почали взаємодіяти з природою, спричиняючи вимирання багатьох великих тварин, від мастодонтів до гігантських ленивців, шаблезубих тигрів, усіх крутих тварин, які, на жаль, ми ніколи не побачимо. Вам відомо, коли тварини вимирають, екосистема змінюється. Потужний принцип доміно перетворив пасовиська у ліси, змінив лісову композицію [34].

На зображеному уривку спікер шляхом логічного панножка демонструє вплив людини на природу. Вона розповідає про вплив людей минулих часів, який призвів до зникнення певних видів тварин, які як наслідок понесли за собою інші зміни і таким чином утворився ефект доміно. Автор впевнено поєднує свої думки та формує їх в загальну ідею.

Простота. Правило простоти є схожим з логічністю, так як оратор повинен подавати матеріал в доступному вигляді.

That problem is that there is really no way. When you throw something away, it typically goes into a landfill. Now, a landfill is basically something which is not going to go away, and it's increasing. At the moment, we have about 1.3 billion tons of material every year going into landfills. By 2100, it's going to be about four billion tons. See, instead, I'd prefer if we started thrifting. What that means is, we consider materials when they go into products and also when they get used, and, at the end of their life:

When can they be used again? It's the idea of completely changing the way we think about waste... // Проблема полягає в тому, що виходу, насправді, немає. Коли ми викидаємо якусь річ, вона опиняється на звалищі. А звалище нікуди не зникне,

воно збільшується. На сьогодні майже 1,3 мільярдів тонн матеріалу щорічно потрапляє на звалища. До 2100 року цей показник сягне чотирьох мільярдів тонн.

Я вважаю, що нам нагадомість варто почати заощаджувати. Тобто оцінювати матеріали, з яких ми виробляємо речі, і коли вони стають зужитими, а після думати, коли їх можна використати ще раз. Ця ідея повністю змінить наше уявлення про відходи [29].

Вище наведений уривок являється яскравим прикладом простоти у публічному виступі. Спікер короткими та простими тезисами описує питання ощадливості. Наводить невеликий приклад, логічним шляхом розвиває його ідею

та закладений зміст і приходять до проблеми. Далі, одразу переходить до пропозиції, щодо її вирішення: думаємо як можна використати матеріали знову і як наслідок змінюємо уявлення про відходи. Чітко сформульована проблема, чітко представлене рішення. Найголовнішим є те, що цю думку можна донести як дорослому, так і дитині.

Отже, у перекладах відмінно передані наміри авторів. Перекладач зберіг зміст промови, адаптував деякі моменти до норм цільової мови і при цьому передав контекст у прагматичному та стилістичному аспектах. Ми розглянули декілька вимог до красномовців, без дотримання яких досягнути омріяного результату –

неможливо. Рішучий початок та кінець вважаються ключовими вимогами, оскільки важливо з початку одразу завоювати увагу та прихильність аудиторії, а в кінці підсумувати сказане, щодо предмету дискусії та висловити свою позицію або закликати до дій в залежності від кінцевої мети оратора. Емоційність відіграє

важливу роль у встановленні та підтримці контакту з аудиторією. Жвавість необхідна для уникнення монотонності та штампів у ході промови, аби до автора

ставились як до креативної та всебічно розвиненої особистості. Логічність та простота стосуються безпосередньо змісту. Філософію цих прийомів нескладно збагнути: чим простіше та доступніше подати інформацію, тим краще та з більшим інтересом її сприйматиме аудиторія. Стилiстичні аспекти публічних виступів із проблем навколишнього середовища реалізуються у риторичі, яка має на меті схилити слухачів до думки оратора, спонукати до певних дій, або підштовхнути до прийняття необхідного рішення.

Висновки до розділу 2

У ході дослідження публічних виступів із проблем навколишнього середовища та їх перекладів, ми розглянули основні перекладацькі трансформації, які були застосовані в процесі тлумачення.

Дослідивши сучасні матеріали пов'язані з теорією та практикою мовознавства, можемо виокремити лексичні, лексико-граматичні, граматичні трансформації, а також стилістичні аспекти мов. Також потрібно виділити комплексні трансформації, які являють собою поєднання декількох звичайних перетворень, при чому як лексичних, так і лексично-граматичних, граматичних.

Перекладацький аналіз показав, що всі різновиди трансформацій мали місце бути та активно використовувалися. Лексичні та лексико-граматичні перетворення згадуються трохи частіше, серед найуживаніших з них виокремлюємо: додавання, вилучення, модуляцію та адаптацію. Граматичні зміни присутні також, в основному перекладачі вдавалися до прийому членування, за допомогою якого складні речення поділялися на прості, що забезпечувало простоту та логічність для читачів.

Для повноцінного порівняння оригінальних та цільових текстів, були розглянуті стилістичні аспекти. У процесі тлумачення перекладачі не лише

зберегли зміст та контекст в лексичному й граматичному аспектах, але й риторичні вимоги, яких дотримувалися красномовці у своїх промовах. Рішучий початок та кінець у повній мірі відтворені у текстах перекладу, в одному з них,

перекладач навіть підсилив завершення, зробивши більший акцент на спонуканні до дій. Емоційність та жвавість у діях оратора, простота та логічність тексту та

подачі інформації – все було дотримано на високому рівні.

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 3. ДИСКУРСИВНІ СТРАТЕГІЇ ТА РИТОРИЧНІ ПРИЙОМИ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ ІЗ ПРОБЛЕМОЮ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЇХ ВІДТВОРЕННЯ У ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

3.1. Лінгвістичні особливості публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища та їх переклад українською мовою

Як ви могли зрозуміти, публічний виступ є нерозривно пов'язаний з ораторським мистецтвом. Спікери вдаються до різноманітних методів, аби привернути увагу слухача та прикрасити власну промову. Розглянемо лінгвістичні особливості публічних виступів із проблем навколишнього середовища, які ми спостерігали в процесі дослідження. Красномовці використовують такого роду прийоми з метою вдихнути більше експресивності в свою творчість.

Існує багато лінгвістичних особливостей, до яких вдаються автори. У ході аналізу різноманітних публічних виступів на тематику навколишнього середовища, виділяємо такі з них, які вживалися найчастіше, а саме:

- використання займенника першої особи однини *I*;
- використання займенника першої особи множини *we*;
- використання Present Continuous;

- повторення;
- модальні дієслова *can, would*.

Розглянемо приклади використання даних прийомів та детальніше ознайомимося з якою метою оратори до них вдаються.

Займенник першої особи однини – I

Coming up here today, I have no hidden agenda. *I* am fighting for my future. Losing my future is not like losing an election, or a few points on the stock market [40]. //

Прийшовши сюди сьогодні, я не маю жодних прихованих планів. *Я* борюсь за своє майбутнє. Втрату мого майбутнього не можна порівняти з програшом на виборах або втратою декількох позицій на фондовій біржі.

Поданий зразок характеризує використання займенника *I* з метою показати, що оратор діє на одинці та наголосити на чистоті його намірів.

I disagree with this definition of nature, because, fundamentally, *we* are animals. //

Я заперечую це означення природи тому, що ми, власне, — тварини [34].

And so *I* think that nature is not that which is untouched by humanity, man or woman. // Тому не думаю, що природа — це не щось недоторкане людством, чоловіками і жінками [34].

У вище наведених випадках, займенник першої особи однини вживається, аби описати особисту думку красномовця або зобразити його як фахівця, тобто подати його твердження як свого роду експертну оцінку певному явищу.

Використання займенника першої особи множини – we

Well in the end, what *we* can also do: *we* use a lot of old newspapers to make caps. // *Г* на завершення можемо зробити наступне. *Ми* використовуємо багато газет, щоб виготовити кепки [30].

Спостерігаємо, що перекладач опускає один із займенників. Даний прийом є допустимим, оскільки дієслово *використовуємо* зберігає значення та присутність слова *ми*. На відміну від займенника *I*, займенник *we* ілюструє групу людей та в даному випадку слугує, аби показати, що оратор працює в команді. Однак займенники першої особи мають і спільні риси. Як і у випадку з одиною, в

множині красномовець старається подати себе з професійної точки зору. У своїй промові А. Гупта неодноразово наголошував на професійному підході його особисто та однодумців по справі у процесі виготовлення іграшок.

You are failing *us*. But the young people are starting to understand your betrayal.

The eyes of all future generations are upon you. And if you choose to fail *us*, I say: *We will never forgive you* [35]. // Ви нас підводите. Але молодь починає розуміти, що ви обманюєте. Погляди всіх майбутніх поколінь зараз на вас. І якщо ви вирішите нас зрадити, то ось що я скажу: *Ми* вам ніколи не пробачимо.

We will not let you get away with this. Right here, right now is where we draw the line. The world is waking up. And change is coming, whether you like it or not [35]. // *Ми* не допустимо, щоб це зійшло вам з рук. Прямо тут, прямо зараз *ми* проводимо межу. Світ приходить в себе і наступають зміни хочете ви цього чи ні.

Наведені приклади зображують використання займенника *we*, аби прирівняти спікера до певної групи людей. У такий спосіб красномовець індивідує вплив на аудиторію, заручається більшою підтримкою з боку слухачів. Створюється ефект ніби автор говорить голосами та думками всіх, хто поділяє його позицію, що додає йому впевненості та посилює тиск на реципієнтів.

Використання Present Continuous.

People are suffering. People are dying. Entire ecosystems are collapsing. We are in the beginning of a mass extinction, and all you can talk about is money and fairy tales of eternal economic growth [35]. // *Люди страждають. Люди помирають. Цілі екосистеми руйнуються.* Ми знаходимося на початку масового зникнення і все про що ви можете говорити - це гроші та казки про вічний економічний розвиток.

Ми спостерігали використання теперішнього продовженого часу в багатьох публічних виступах. В даному випадку, спікер використовує саме Present Continuous з метою наголосити на тому, що події відбуваються прямо зараз, в

даний момент часу та як наслідок акцентувати увагу, що діяти потрібно невідкладно, діяти потрібно в ці хвилини. Використавши теперішній тривалий час замість простого, красномовець сильніше спонукає до дії слухачів.

Повторення.

All told, in US cemeteries, we bury *enough* metal to build a Golden Gate Bridge, *enough* wood to build 1,800 single family homes, and *enough* formaldehyde-laden embalming fluid to fill eight Olympic-size swimming pools. // Багато хто каже,

що на кладовищах США ми ховаємо стільки металу, що його досить, щоб побудувати міст Золоті Ворота. Стільки деревини, що можна побудувати 1800 окремих будинків та стільки формальдегіду у рідині для бальзамування, що можна заповнити вісім олімпійських басейнів [38].

Загалом, ми використовуємо повтори, аби краще запам'ятати та засвоїти інформацію. Оратори переслідують таку ж ціль. Даний метод характеризується наявністю паралельних конструкцій (однорідних слів або виразів), які краще передають наміри спікера та гарно структурують його промову.

I am here to speak for all generations to come. I am here to speak -- speak on behalf of the starving children around the world whose cries go unheard. I am here to speak for the countless animals dying across this planet, because they have nowhere left to go [40]. // *Я тут, аби говорити від імені всіх майбутніх поколінь. Я тут, аби говорити – говорити від імені голодних дітей по всьому світу чиї сльози ніхто не бачить. Я тут, аби говорити від імені незліченої кількості тварин, які помирають по всій планеті, тому що їм не лишилося куди йти.*

Пропонуючи український варіант перекладу даного уривку, ми адаптували певну частину тексту, аби у повній мірі досягнути повторення. Хоч автор віддає перевагу уникненню тавтології, на нашу думку, в даному випадку вона не буде зайвою, а навпаки – матиме кращий ефект.

Модальні дієслова *can, would*.

Can we use that, the ability to understand that all the materials available in that building are still usable? Can we then basically put them into a new building, without actually losing any value in the process? // Як ми можемо зекономити, знаючи, що всі матеріали старої будівлі можна використати ще раз? Чи можемо ми застосувати їх у новій будівлі, не втративши нічого у процесі [29]?

Модальне дієслово *can* вживається найчастіше з-поміж усіх інших у публічних виступах. Пов'язано це з тим, що воно є універсальним і застосовується для різних цілей. На вище зображеному прикладі, автор відтворює *can* у запитаннях з метою привернути увагу аудиторії.

You can make a joint of four. You can make a joint of six. You just need a ton. Now this was -- you make a joint of six, you make an icosahedron. You can play around with it. // Можна зробити з'єднання з чотирьох, чи навіть шести. Основне - мати бажання. Отже, з'єднавши шість сріників, легко створити двадцятигранник. З ним можна гратись [30].

В уривку з промови А. Гупти, спікер послуговується даним модальним дієсловом, аби показати можливість та здатність. За допомогою невимушеності, спокійного тону та впевненості, оратор передає легкість, що чудово допомагає йому в подачі матеріалу та встановлення контакту з аудиторією.

And the captain would wear a cap every day and join in the regalia. The first day, it was a huge umbrella cap, like a captain's cap. That night, when the passengers would be sleeping, he would give it one more fold, and the second day, he would be wearing a fireman's cap -- with a little shoot just like a designer cap, because it protects the spinal cord. And the second night, he would take the same cap and give it another fold. And the third day, it would be a Shikari cap -- just like an adventurer's cap. And the third night, he would give it two more folds -- and this is a very, very famous cap.

// Капітан щодня одягав головний убір і брався за обов'язки. Першого дня на ньому був величезний кашкет, як у кожного капітана. Вночі, коли пасажирів *полягали спати*, він зігнув її ось так, і наступного дня *постав* перед пасажирами

в шапці пожежника - з таким собі фартухом, який захищає спинний відділ хребта. Вночі він *взяв* ту ж шапку і зігнув її ще раз. На третій день це *була* шапка мисливця, чи то пак, *шукача* пригод. Цієї ночі він *зігнув* її двічі - вийшла дуже відома шапка, якщо ви знайомі з фільмами Боллівуда [30].

Модальне дієслово *would* як правило використовується красномовцями для опису певних подій в минулому, наприклад: щоб розповісти історію. Наведений зразок якраз являється чудовою ілюстрацією цього. Можемо спостерігати, що *would* завжди вживається в парі з іншими словами, а при тлумаченні передається минулим часом.

Додатково, в промовах час від часу зустрічаються умовні речення, переважно нульові (Zero Conditional). Однак бувають приклади й інших типів, зокрема другого. Поглянемо на декілька зразків вживання умовних речень.

If failure destroys you, then you can't do this. // Якщо невдачі псують вам життя, то ви не зможете цього зробити [33].

Well, in terms of -- *if you were* in Andhra Pradesh, *you would make* this with the palmyra/leaf. Many of our folk toys have great science principles. // *Якби ми були* в штаті Андхра-Прадеш це *можна було б зробити* з пальмового листка [30].

Оратори вдаються до таких прийомів, аби показати логічність своїх тверджень і як наслідок, заручитися довірою та підтримкою з боку аудиторії. Нульові умовні речення зображують причинно-наслідкові зв'язки, тому вони чудово слугують для послідовного викладу думок.

Отже, у публічних виступах із проблем навколишнього середовища прослідковуються певні лінгвістичні особливості. Промови *не* містять в собі

велику кількість таких властивостей, проте ми виділили основні з них, до яких красномовці вдавалися найчастіше. Сюди входить: застосування займенників першої особи однини та множини – *I* та *we* відповідно, Present Continuous,

повторів та модальних дієслів, таких як *can*, *would*. Спікери не обмежуються використанням лише наведених прийомів. Вони також вдаються до умовних

речень, аби розсудливо та поступово трактувати власні міркування. Іноді для спонукання до дій, оратор може вживати різного роду імперативи, особливо коли актуальність та масштаби певного предмету дискусії сягають граничного рівня.

3.2. Дискурсивні стратегії публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища та їх переклад українською мовою

У ході дослідження публічних виступів із проблем навколишнього середовища ми спостерігали використання всіх видів дискурсивних стратегій, згідно з класифікацією Кайсіної, яку ми детально розглянули в першому розділі.

Найчастіше автори застосовували стратегії **переконання** та **доведення** задля досягнення своїх цілей в рамках промови. Однак методи **навіювання** та **спонукання** також мали місце бути, тому розпочнімо аналіз дискурсивних стратегій саме з них.

You don't know how to fix the holes in our ozone layer. You don't know how to bring the salmon back in a dead stream. You don't know how to bring back an animal now extinct. And you can't bring back the forests that once grew where there is now a desert.

If you don't know how to fix it, please stop breaking it [40]. // Ви не знаєте як залатати дірки в нашому шарі озону. Ви не знаєте як повернути лосося назад в мертвий струмок. Ви не знаєте як повернути види тварин, які вимерли. І ви не можете повернути ліси, де на їх місці утворилась пустеля. Якщо ви не знаєте як це виправити, то будь ласка перестаньте руйнувати.

На перший погляд може здатися, що оратор користується стратегією переконування в даному уривку, однак це не так. Дійсно, тут наявні переконливі слова та тези, однак загальний підхід полягає в маніпулятивному впливі на реципієнтів. Спостерігаємо повторення певної фрази, аби закарбувати свій посил у свідомості слухачів. Додатково, ми не простежуємо аргументацію, або навіть натяк на неї. В сукупності, це все говорить про те, що, в основному, красномовець покладається на емоційний вплив на аудиторію.

How dare you continue to look away and come here saying that you're doing enough, when the politics and solutions needed are still nowhere in sight [35]. // Як ви смієте продовжувати відводити погляд та приходити сюди й стверджувати, що ви робите достатньо, коли необхідні політика та рішення все ще не в полі зору.

How dare you pretend that this can be solved with just 'business as usual' and some technical solutions [35]? // Як ви смієте вдавати, що це можна вирішити звичними методами / певними технічними рішеннями?

У даному випадку, спікер протягом всього свого виступу вдається до використання сугестії. Вище проілюстровані речення характеризуються повторенням, а саме: вживанням паралельних конструкцій. Аби вплинути на цільову аудиторію, красномовець постулював такі прийоми, як тон голосу, міміка, жести. У ході тлумачення наведених зразків на українську мову, ми ставили за мету зберегти яскравий прояв емоційності. Він являється одним із основних компонентів навіювання, адже акцент ставиться не на мисленні, а на його відсутності.

So basically, all we humans need to do is create the right environment for nature to do its job. It's like the opposite of antibacterial soap. Instead of fighting them, we welcome microbes and bacteria in with open arms. These tiny, amazing creatures break down molecules into smaller molecules and atoms, which are then incorporated into new molecules. In other words, that cow is transformed. // Тому ми повинні

відтворити потрібне середовище та дозволити природі виконати свою роботу. Це щось протилежне до антибактеріального мила. Замість того аби боротися ми повинні прийняти усі мікроби та бактерії з розкритими обіймами. Ці

крихітні та неймовірні створіння руйнують молекули на менші частинки та атоми, котрі згодом поєднуються у нові молекули. Іншими словами, ця корова перенародилась [38].

Спікер використовує певну усталену норму, аби впливати на слухачів. В даному випадку, красномовець посилається на природність процесу регенерації.

Таким чином реципієнт розуміє, що дане явище є нормою, а тому не існує жодних

перепон в його використанні. У вигляді імперативу К. Спейд подає вираз, *all we humans need to do is create the right environment for nature*. Він не являється прикладом класичного наказового способу, так як тут дотримані норми

ввічливості. До того ж мовець ототожнює себе з аудиторією з поміттю займенника *we*. Цей прийом викликає довіру з боку слухачів та відкриває нові можливості для оратора.

Стратегії переконування та доведення являють собою основу публічних виступів на тематику проблем навколишнього середовища. Красномовці

ставлять собі за мету вплинути на аудиторію шляхом наведення фактів та прикладів пов'язаних з певною проблемою. В залежності від мети, оратори або

подають доречний спосіб рішення певного питання, який, як правило, супроводжується схиленням слухача на свій бік, або висловлюють власну

позицію та аргументують свою правоту. Серед десятка публічних виступів, які ми розглянули, дані стратегії зустрічаються дуже часто. Іноді їх сутність складно

пояснити реченням або уривком з тексту, тому ми в деталях розберемо декілька зразків і аргументуємо, опираючись на контекст, чому саме ця стратегія має місце бути та які її особливості.

НУБІП УКРАЇНИ

This is a touching slate meant for blind children... There are 12 million blind children in our country -- who live in a world of darkness. And this has come as a great boon to them. There's a factory out there making our children blind, not able to provide them with food, not able to provide them with vitamin A. But this has come as a great boon for them. There are no patents. *Anyone can make it.* // Це дошка для незрячих дітей. В нашій країні 12 мільйонів незрячих дітей, які живуть в світі пітьми. Для них це велике благо. В нас є завод, який спричиняє втрату зору дітьми, проте не в змозі забезпечити їх продуктами, не може дати їм вітамін А. Це може принести їм радість. Патенту на це немає. *Будь-хто може це зробити* [30].

Хоча дана стратегія є досить впливовою та може здійснюватися в маніпулятивних цілях, в даному випадку оратор використовує переконування, аби привернути увагу суспільства до незрячих дітей, викликати певне співпереживання та запевнити небайдужих в необхідності допомогти. Додатково, А. Гупта вдається до емоційного підсилення свого твердження за допомогою художніх засобів та аргументації на що він отримує овації у відповідь. На закінчення, автор наголошує, що блага справа є доступна кожному і що кожен може доєднатися та зробити добро. Зворотна реакція аудиторії говорить про те, що індійський науковий діяч досягнув бажаної мети.

In order not to steal it from our children, we have to do two things. *First, we cannot define nature as that which is untouched.* // Щоб не красти її у наших дітей, нам треба зробити дві справи. *По-перше, ми не маємо визначати природу як щось недоторкане* [34].

Which brings me to the second thing that we have to do, which is that we have to let children touch nature, because that which is untouched is unloved. // Як наслідок, постає друга справа, яку ми маємо зробити, — ми маємо дозволити дітям торкатися природи, адже те, що не люблять, і пальцем не торкнуться [34].

НУБІП УКРАЇНИ

У даному випадку, ми подаємо пару речень, аби показати ідеальний приклад використання стратегії переконування автором. Протягом своєї промови, Е. Маріс висвітлювала тематику природи та намагалася дійти висновку щодо того, чи варто людині впливати на природу чи ні. В заключній частині свого виступу, красномовець ілюструє рішення проблеми зі своєї точки зору та аргументує їх, послідовно викладаючи логіку своїх думок і паралельно вдається до протиставлення: *те, що не люблять, і пальцем не торкнуться*, з метою викликати співпереживання слухачів.

Plastics and their chemical additives are really a climate problem [39]. // Пластик і його хімічні домішки, насправді являються кліматичною проблемою.

For 99 percent of all plastics the starting point is fossil fuel hydrocarbons. Oil, gas and coal are extracted and refined to produce plastic and other synthetic chemicals. And those processes generate greenhouse gases such as CO₂ and methane. Studies indicate that if nothing is done, the production of single-use plastic alone will contribute to more than 10 percent of all greenhouse gas emissions by 2050 [39]. // 99 відсотків усього пластику походить із вуглеводнів викопного палива. Нафта, газ і вугілля видобуваються та переробляються для виробництва пластику та інших синтетичних хімікатів. Ці процеси утворюють парникові газы, такі як CO₂ і метан. Дослідження показують, що якщо не вживати ніяких дій, то виробництво одноразового пластику самотужки становитиме понад 10 відсотків усіх викидів парникових газів до 2050 року.

На зображеному зразку, оратор висловлює свою думку у вигляді тези та підтверджує її шляхом аргументації. Вона описує проблеми, які виникають внаслідок процесу створення пластику та вказує можливі наслідки посилаючись на дослідження. Логічний та послідовний виклад матеріалу, де одна думка впливає з іншої являється ключовою ознакою доведення. Також мовець подає

точні цифри, чим підкріплює своє твердження та завойовує більше довіри з боку слухачів.

Отже, в процесі дослідження публічних виступів із проблем навколишнього середовища, ми спостерігали зразки вживання всіх дискурсивних стратегій, які

ми розглянули в першому розділі роботи. Головними з них являються переконування та доведення, оскільки спікери застосовують професійний підхід

до висвітлення тих чи інших предметів дискусії. Вони ставлять за мету здійснювати вплив на реципієнтів шляхом логіки та наведенням фактів, тобто

аргументації. Маємо й випадки навіювання та спонування. Такими методами

послугувалися оратори, які використовували форсований підхід до ведення промови та робили акцент на емоційну складову. Перекладачі в свою чергу

відмінно відтворили зміст зазначених уривків. У ході тлумачення не простежувалось активне використання перекладацьких трансформацій, за

винятком граматичної заміни (частини мови) та адаптації певних фраз. Також зі свого боку, ми запропонували варіанти інтерпретації деяких з прикладів, через відсутність українського варіанту перекладу.

3.3. Риторичні прийоми у публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища та їх переклад українською мовою

Риторичні прийоми складають лівову частину будь-якого публічного виступу.

Промови із проблем захисту навколишнього середовища не є винятком. У першому розділі нашої роботи, ми детально розглянули поняття риторичних

приймів та виділили основні з них, а саме: *самопрезентацію*, *гумор* та *отоотожнення з аудиторією*. Вони застосовуються ораторами найчастіше.

Однак красномовці не обмежуються використанням лише вище зазначених засобів, спікери послугуються й іншими різноманітними прийомами, аби

доповнити свою промову, в повній мірі розкрити свої думки та досягнути

визначених цілей. Для початку розглянемо та проаналізуємо основні риторичні прийоми.

НУБІП УКРАЇНИ

My name is Arvind Gupta, and I'm a toymaker. I've been making toys for the last 30 years. // Мене звали Арвінд Гупта і я створюю іграшки. Я займаюсь виготовленням іграшок вже протягом 30 років [30].

НУБІП УКРАЇНИ

Well I took one year. I joined Telco, made TATA trucks, pretty close to Pune. I worked there for two years, and I realized that I was not born to make trucks. Often one doesn't know what one wants to do, but it's good enough to know what you don't want to do. So I took one year off, and I went to this village science program. And it

НУБІП УКРАЇНИ

was a turning point. // Через рік я почав працювати на Телко, створюючи вантажівки для ТАТА, недалеко від Пуне. Пропрацювавши там 2 роки, я зрозумів, що виробництво вантажівок - це не моє покликання. Часто ми не знаємо, чим хочемо займатись в житті, проте достатньо знати чого ми не хочемо

НУБІП УКРАЇНИ

робити. Взявши відпустку на рік, я відправився за цією програмою наукового розвитку села. І це був переломний момент [30].

НУБІП УКРАЇНИ

Індійський науковець починає свою промову з того, що відрекомендується аудиторії та починає вступ зі своєї автобіографії. Він розповідає про свою професію в цілому та чому він вирішив присвятити своє життя саме цьому роду діяльності. А Гупта демонструє, що він є спеціалістом в своїй сфері та протягом усієї промови доводить це різними прикладами використання сміття або вторинного матеріалу для створення цікавих і розвиваючих іграшок для дітей. В

НУБІП УКРАЇНИ

наведеному прикладі, прийом самопрезентації застосовується через призму власного досвіду мовця: яким чином він прийшов до своєї спеціальності, що спонукало та мотивувало на його шляху. В кінцевому результаті, оратор невимушено встановлює контакт з аудиторією та забезпечує собі гарне підґрунтя для подальшої розповіді.

НУБІП УКРАЇНИ

My name is Katrina Spade, and I grew up in a medical family where it was fairly normal to talk about death and dying at the dinner table. But I didn't go into medicine like so many of my family members. Instead, I went to architecture school to learn how

to design. And while I was there, I began to be curious about what would happen to my physical body after I died. What would my nearest and dearest do with me? // Мене

звуть Катріна Спейд, і я виросла у родині медиків, де було досить нормальним розмовляти про смерть і вмирання за вечерєю. Але я не пішла в медицину, як зробили більшість моїх родичів. Замість того я вступила до архітектурного

коледжу, аби навчатися дизайну. І поки я навчалася, мене зацікавило одне

питання: що буде відбуватися з моїм тілом після моєї смерті. Що мої близькі люди будуть зі мною робити [38]?

Американська діячка по аналогії з попереднім зразком, також розпочинає

виступ з невеликої оповіді про себе. Вона коротко описує себе та свою діяльність,

а також одразу переходить до теми дискусії, використовуючи риторичне запитання. Таким чином, красномовець заручається довірою з боку аудиторії та викликає у них інтерес і зацікавлення до теми, спонукаючи до роздумів.

This is a bathtub I made, made out of scrap two-by-four. Started with the rim, and then glued and nailed it up into a flat, corbeled it up and flipped it over, then did the two profiles on this side. It's a two-person tub. *After all, it's not just a question of hygiene, but there's a possibility of recreation as well. // Це ванна, яку я зробив, з*

обрізків перетином 5 на 10 см. Почав з обода, потім прикріпив його до днища, потім вивернув край, додав два профілі на цій стороні. Це двомісна

ванна. *Зрештою, це не тільки питання гігієни, можна також трохи розважитися [33].*

Американський будівельник Ден Філіпс у своєму публічному виступі часто

здавався до використання прийому гумору, хоч іноді він здавався дещо

недоречним, а місцями взагалі неприпустимим. У даному разі необхідно виділити

близькучу роботу перекладача, який доклав зусиль аби згладити можливі гострі кути, при цьому не виходячи за мовні рамки цільової мови. Чудовою ілюстрацією цього є адаптація виразу *there's a possibility of recreation as well*, який спеціаліст передає як *можна також трохи розважитися*. Якщо дослівно перекласти слово *recreation*, то це може викликати неоднозначну реакцію з боку аудиторії, оскільки

відповідник може звучати вульгарно та негативно сприйматися. Однак своєї цілі оратор досяг, слухачі позитивно сприймали жарти Філіпса та оцінили його своєрідний підхід щодо викладу матеріалу.

In addition, cemeteries all over the world are reaching capacity. Turns out, *it doesn't really make good business sense to sell someone a piece of land for eternity*. // На додану, кладовища по всьому світу майже заповнені. Виявляється, *не настільки це вигідний бізнес продаж клаттика землі навічно* [38].

Whose idea was that? // Чия це була ідея [38]?

У попередньому випадку, прийом гумору був зображений як особливість красномовця, його візитна картка. В основному в публічних промовах із проблем захисту навколишнього середовища, спікери вдаються до жартів з метою розбавити обстановку у ході промови, або при переході до наступного етапу виступу. У вище поданому уривку, К. Спейд вживає гумор, аби підсилити зацікавленість аудиторії до предмету дискусії. Таким чином жарг разом із риторичним запитанням після нього забезпечують мовцю потужний старт і перехід до основної частини виступу. У ході тлумачення цього зразку, перекладач не має проблем із передачею змісту та відтворенням комічності, так як сприймання не вимагає особливих пізнань від слухача.

Now, if *we do it that way*, what do we get? Well, it's this kind of miracle. All of a sudden, there's nature all around *us*. All of a sudden, *we see this Monarch caterpillar munching on this plant*, and *we realize that there it is*, and it's in this empty lot in Chattanooga. // Якщо *ми так зробимо, що отримаємо?* Станеться

диво. Раптом навколо з'явиться природа. Враз ми побачимо гусеницю метелика-монаха, яка щось їсть на листочку. Ми зрозуміємо, це і є природа. Вона в цьому пустирі в Чаттануга [34].

Спікер порушує питання впливу на природу та має на меті схилити реципієнтів до свого бачення та необхідних на її думку дій. Завдяки прийому ототожнення лектор викликає неабияку довіру серед аудиторії та може ще ефективніше впливати на неї [5, с.71]. Протягом своєї промови Е. Маріс досить активно використовувала особові займенники *we* та *us*. Вона подає кожну дію, як спільну роботу або її результат зі слухачами, тобто якщо є проблема, то ми разом до неї причетні і якщо потрібно щось вирішити, ми також разом візьмемо в цьому участь. Таким чином, красномовець будує свій виступ на принципі взаємодії з аудиторією, що допомагає їй встановити контакт і заручитися підтримкою.

Microplastics are everywhere, from the mountaintops of Everest to the deepest sediment in the Mariana Trench. They are in the air *we* breathe, the water *we* drink and the food *we* eat [39]. // Мікропластик є повсюди, починаючи з вершини Евересту і закінчуючи найглибшими осадами Маріанської впадини. Він знаходиться у повітрі, яке *ми* вдихаємо, у воді, яку *ми* п'ємо та у їжі, яку *ми* їмо.

Автор вдається до ототожнення з прагненням наголосити на критичності предмету дискусії, який вона порушує в своєму виступі, а саме: пластик та негативні наслідки, які він за собою несе. У наведеному прикладі, пані Патріція в черговий раз протягом промови наголошує, що проблема стосується всіх без виключення і в різноманітних сферах життя. Її метою є донести, що пластик являється глобальною проблемою, яка безпосередньо впливає на навколишнє середовище, тому щоб заручитися підтримкою аудиторії та водночас гостро ставити питання, оратор уподібнює себе зі слухачами.

Як ми зазначили раніше, красномовці не обмежуються використанням лише згаданих основних риторичних засобів. Розглянемо приклади вживання

прийомів, які хоч і не являються основою побудови публічного виступу, проте мають своє місце та особливості вживання.

Антитеза (протиставлення).

It's a simple question: Can we get more people to drive *less* and bike *more* and scooter *more* to where they go [43]? // Це просте запитання: Чи можемо ми спонукати людей *менше* їздити на машині та *більше* користуватися велосипедом чи самокатом, аби дістатися до пункту призначення.

Протиставлення має на меті показати логіку тверджень та думок оратора.

Поданий зразок характеризується прагненням спікера сформулювати основу для подальшого викладу основного матеріалу своєї промови. Таким чином В. Тінг встановлює контакт з аудиторією та активізує її інтерес та мислення.

Порівняння.

If you look at the hexagon, for instance, it's like an amoeba, which is constantly changing its own profile. // Шестикутник, наприклад, схожий на амебу, яка постійно змінює свою форму [30].

Все пізнається в порівнянні. Аби краще та точніше доносити інформації до реципієнтів, мовці вдаються до порівнянь. Такі прийоми не слугують аргументами в промові, натомість вносять більше ясності в слова. А. Гушта користується таким способом, аби викликати більше інтересу до фігур, які створені зі сміття, аби показати де та як їх можна використовувати в освітніх цілях, аби показати неймовірну цінність, яку вони можуть складати.

Ланцюг.

You can see, this is the generator. It's a crank generator. These are two magnets. This is a large pulley made by sandwiching rubber between two old CDs. Small pulley and two strong magnets. And this fiber turns a wire attached to an LED. If I spin this pulley,

the small one's going to spin much faster. There will be a spinning magnetic field. Lines, of course, would be cut, the force will be generated. // Ось генератор. Несправний генератор. Це два магніти. Великий підйомний блок, зроблений з

двох старих компакт-дисків і гуми. Маленький підйомний блок і два магніти. І ця нитка повертає дріт, приєднаний до світлодіода. При прокручуванні цього блока маленький блок починає рухатись швидше. Утворюється магнітне поле. Таким чином, звичайно ж, генерується енергія [30].

Заключним риторичним прийомом в нашому списку постає метод ланцюгу.

Він характеризується тим, що певний хід думок набуває сенсу лише при послідовній взаємодії кожної його частини. Спостерігаємо, як А. Гупта поступово розвиває свою ідею, щодо принципу роботи генератора, а саме: спочатку він описує складові, які беруть участь в процесі, а потім безпосередньо і сам процес і в підсумку його результат – утворення енергії. Чудовий приклад використання способу ланцюгу задля логічної подачі інформації.

Отже, риторичні прийоми відіграють ключову роль у публічних виступах, що стосуються проблем навколишнього середовища. За допомогою цих прийомів, красномовці втілюють в життя дискурсивні стратегії, наповнюючи їх відповідно до власних задумів. Простежуємо активне застосування трьох головних методів, а саме: самопрезентації, ототожнення з аудиторією та гумору, які складають основну частину риторичних прийомів. Додатково розглянули і техніки антитези, порівняння, ланцюгу, які влучно доповнили зміст промов. Риторичні питання також мали місце бути в ході виступів, досить часто вони вживалися в комбінації з іншими прийомами як самопрезентація та уподібнення з аудиторією.

Висновки до розділу 3

НУБІП України

Протягом дослідження, ми розглянули лінгвістичні особливості, які простежувалися найчастіше серед розглянутих публічних виступів, визначили, які дискурсивні стратегії є пріоритетними та найуживанішими, а також описали основні риторичні прийоми.

НУБІП України

Лінгвістичні прийоми являють собою певні особливості в граматичній складовій промови. Вони можуть складати собою певний риторичний прийом, який реалізується відповідно цими лінгвістичними засобами. У свою чергу риторичні прийоми є інструментами дискурсивних стратегій.

НУБІП України

Спостерігаємо застосування стратегій переконання та доведення, як основу публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища. Оратори несуть позитивні та щирі наміри, тому й вибирають нефорсовані підходи, щодо ведення промови та впливу на власну аудиторію.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

НУБІП УКРАЇНИ

Підсумовуючи, у ході написання кваліфікаційної роботи ми виконали лінгвопрагматичний аналіз публічних виступів із проблем захисту навколишнього середовища, а саме доповідей та їх перекладів з англійської на українську мову, виконали перекладацький аналіз двох виступів на дану тематику та розв'язали поставлені завдання.

НУБІП УКРАЇНИ

1. Особливостями промов на тематику проблем навколишнього середовища постали відкритість та прозорість з боку ораторів, відмінне структурне планування виступу та послідовний виклад матеріалу, постійна взаємодія з аудиторією, емоційність та креативний підхід.

НУБІП УКРАЇНИ

Відкритість та прозорість з боку мовця проявляється у очевидності його посылу та намірів. Він не приховує від слухачів істинну мету своєї промови. Д. Філіпс прагнув привернути увагу до недоречного та марнотратного підходу до будівництва. Оратор навів приклади, як можна повторно застосувати списані з рахунків речі та побудувати з них будинок. А. Гупта хотів зобразити цінність іграшок, які можна робити зі сміття або вторинного матеріалу. Спікер наявно показав, як їх можна використовувати та яку радість дітям вони приносять.

НУБІП УКРАЇНИ

Структурне планування та послідовний виклад матеріалу прослідковується в чіткому розмежуванні початку або вступу, основної частини та закінчення. Красномовці професійно переходять від однієї частини промови до іншої, часто навіть з використанням риторичного прийому. Це стосується і безпосередньо змісту виступу, де автор на початку зображує відповідний предмет дискусії або питання, далі за допомогою певної дискурсивної стратегії він розкриває та описує його, а наприкінці – дає свою оцінку або пропонує рішення.

НУБІП УКРАЇНИ

Постійна взаємодія характеризується сталим контактом зі слухачами. Оратор прислухається до реципієнтів і враховує їх бажання. Якщо певне питання

викликало позитивну реакцію, то він робить паузу, можливо навіть невеликий відступ, аби заручитися більшою підтримкою публіки і як наслідок – сильніше та якісніше впливати.

Емоційність проявляється у невербальних прийомах, як міміка, жести, тон голосу. Спікери позиціонують себе з різних сторін в залежності від цілей та намірів, з якими вони виступають, а також персональних особливостей. Опис або аргументацію може супроводжуватися жестикоуляцією, натомість засудження або критичність підсилюється тоном голосу та мімікою.

Креативний підхід полягає в подачі матеріалу та риторичних прийомах, до яких вдаються красномовці. Це може бути презентація у вигляді слайдів, короткого відео, картинок або фотографій, схем і діаграм. Виділимо індійського науковця А. Гупту, який наочно показав принцип роботи його виробів та пояснив як їх використати на практиці, зокрема у навчанні дітей.

2. Стратегія з позиції дискурсу – це підхід, до якого вдається оратор, з метою здійснювати вплив на аудиторію та досягати поставлених цілей. Залежно від мети, автор вибирає відповідну дискурсивну стратегію. Варто зазначити, що слід розрізняти основні та допоміжні стратегії. Основні являються фундаментом, тобто це підхід, до якого спікер вдається впродовж усього виступу: чи то доведення на якому все будується, чи то навіювання, де йде акцент на психологічний та емоційний вплив на свідомість реципієнта. У той час як допоміжні слугують для другорядних цілей, таких як: встановлення контакту з аудиторією, виклик необхідних емоцій або емоційного стану в цілому.

3. Особливості перекладу промов ми дослідили шляхом здійснення перекладацького аналізу двох виступів. Перекладачами активно використовуються лексичні, граматичні та лексико-граматичні трансформації.

Серед лексичних перетворень найчастіше зустрічаються додавання та вилучення, модуляція та адаптація є найуживанішими серед лексико-граматичних

перетворень та відповідно перестановка і членування виділяються серед граматичних трансформацій. Додатково, ми розглянули й стилістичні аспекти тлумачення публічних виступів. Вони характеризуються дотриманням риторичних вимог, таких як: рішучий початок і кінець, емоційність, жвавість та логічність. Українські переклади здійснені на високому рівні з дотриманням мовних норм цільової мови та професійним підходом до використання трансформацій.

4. Серед лінгвістичних особливостей було виявлено постійне звернення до особових займенників *I* та *we*, повтори та модальні дієслова, такі як *can*, *would*.

Також слід відмітити, що красномовці вживалися і до вживання умовних речень, переважно нульового типу. Цим вони зображували загально відомі, або зрозумілі факти, задля кращого аргументування своєї позиції або думки. Перекладачі відображали дані прийоми у цільовій мові та не мали особливих проблем при тлумаченні. Єдине, що варто врахувати, це застосування адаптації, з метою пристосувати певні лінгвістичні особливості до норм української мови. Зокрема, це передана особового займенника першої особи множини (*we*) у вигляді відповідника *нас*, а в деяких випадках у складі дієслова з відповідним закінченням, що зберігало контекстуальне значення.

5. Поміж десятка проаналізованих публічних виступів на тематику навколишнього середовища, спікери віддавали перевагу стратегіям переконування та доведення. Промови будувалися на принципах логічності, послідовності та прозорості.

Е. Маріс висвітлює проблему впливу на природу у своєму виступі та поступово розвиває свій хід думок за допомогою аргументації, прикладів і місцями емоційним сплеском, аби додати контрасту та показати непорушність своєї позиції. К. Спейд піднімає проблему регенерації після смерті та доводить

природність таких процесів і навпаки ілюструє шкоду від зворотних дій протягом промови.

Однак, іноді автори для вираження критичності та серйозності власних намірів послуговувалися й іншими дискурсивними стратегіями. Зокрема Г.

Тунберг у своєму зверненні на саміті ООН з питань клімату, де вона шляхом яскраво вираженої емоційності, що проявлялася в тоні голосу та міміці, вдавалася до навіювання, з метою вплинути на світових лідерів. Критичність предмету дискусії на думку оратора є такою високою, що до дій слід вдаватися негайно.

Даний підхід є досить форсованим, але він чинить суттєвий психологічний та емоційний вплив на реципієнтів, тому недооцінювати цю стратегію в жодному разі не можна.

6. Риторичні прийоми вважаються ключем у публічних виступах, адже за їх допомогою красномовці реалізують свої дискурсивні стратегії. Головними в публічних виступах по праву вважаємо: самопрезентацію, отожднення з аудиторією та гумор.

Самопрезентація слугує автору для рішучого старту промови та встановлення контакту з аудиторією. Уподобнення зі слухачами підкріплює мовця довірою та впливом на реципієнтів. В той час як гумор допомагає розбавити обстановку в ході бурхливої дискусії. Перші два прийоми не викликають труднощів у їх тлумаченні, в той час як жарти іноді можуть мати двоякий ефект, або певне культурне підґрунтя, тому перекладачі приділяють їм особливу увагу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. Підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.

2. Бегма Ю.О. Комплексні перекладацькі трансформації в англо-українському художньому перекладі. Science and Education a New Dimension Philology, IV(18), Issue: 80, 2016. С. 7-10.

3. Білоус О.М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. – Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. – 200 с.

4. Гамова Г. І. Публічний виступ як реалізація ораторської майстерності. Лінгвістичні дослідження: зб. Наук. Праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. 2019. Вип. 50. С. 156-165

5. Дегтярь Є.Р. Лінгвістичні характеристики, дискурсивні стратегії та риторичні прийоми в матеріалах TED Talks в аспекті перекладу – Дипломна робота студентки. Київ, 2020. – 98 с.

6. Дегтярьова К.В. Основи теорії мовної комунікації: Навчально-методичний посібник для студентів факультету філології та журналістики напрямку підготовки 6.020303 «Філологія. Українська мова і література». – Полтава, 2012. – 70 с.

7. Кайсіна Д.М. Стратегії мовленнєвого впливу в англomовному дискурсі ідеації. Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки». Дрогобич, Т. 1. № 5, 2016. – С. 131–135.

8. Карабан В. І. - Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. - Вінниця, Нова книга, 2004. 576 с.

9. Козяревич-Зозуля Л.В. Fascинація у TED Talk виступах. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Київський національний лінгвістичний університет. Том 33 (72) № 1 Ч. 1, 2022. – С. 145-150.

10. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. 5-те вид., виправ. і допов. Вінниця: Нова Книга, 2017. 448 с.

11. Луценко Р. І. Адаптивні стратегії відтворення образних порівнянь (на матеріалі перекладних версій англійськомовної поезії). Львівський філологічний часопис. 2021. № 9. С. 129–135.

12. Мамрак А. В. – Вступ до теорії перекладу / А. В. Мамрак. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 304 с.

13. Мартинюк А.П. Аргументація і сугестія в когнітивно-дискурсивному вимірі. Шостий міжнародний науковий форум. Сучасна англістика: До 85-річчя кафедри англійської філології. Х. : Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2015. – С. 77-79.

14. Мартинюк А.П. Дискурсивний інструментарій аналізу англійськомовної реклами. Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. 2009. № 3. С. 159-167.

15. Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. - Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навч. посібник. Вінниця: Нова книга, 2011. 136 с.

16. Олійник О. Б. Риторика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; ред. С. П. Барандич; М-во освіти і науки України - К. : Кондор, 2009. - Бібліогр.: 169 с.

17. Остапенко С. А. Особливості застосування граматичних трансформацій у процесі перекладу англійського художнього твору українською та російською мовами. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Філологія». № 2(26). 2017. С. 113–115.

НУБІП України

18. Плетенецька Ю. М., Линтвар О. М. Лінгвістичні особливості промов TED Talks в аспекті перекладу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2021. № 47. Том 3. С. 148-152.

19. Посмітна В.В. Комунікативні стратегії та тактики мас-медійного дискурсу в аспекті потенційної загрози деструктивного мовного впливу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. № 39. Т. 3. 2019. С. 123-126.

20. Саприкін С. С., Чужакін А. П. Світ усного перекладу; навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2011. 224 с.

21. Серета Н. В. Основи ораторської майстерності: навчальний посібник / Серета Н. В., Квасник О. В. – Харків: НТУ «ХПІ», 2019. – 304 с.

22. Стеріополо О. І. Усний текст, його різновиди та комунікативно-прагматичні категорії. Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. Лінгвіст. Науки. 2016. № 22. С. 150-160.

23. Сучасний англо-український та українсько-англійський словник: 200 000 слів / уклад. В. Мюллер, М. Зубков, В. Федієнко; наук. та літ. ред. Кононенко К.М. – Вид. 3-тє, випр. та доп. – Х.: ВД «ШКОЛА», 2017. – 944 с.

24. Фролова І.С. Дискурсивна стратегія як організуючий конституент вербально-соціальної інтеракції. Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. Київ: Логос, 2009. С. 242–249.

25. Черноватий Н. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студ. вищих заклад. Освіти за спеціальністю «Переклад». Вінниця: Нова Книга, 2013. 376 с. с. 252.

НУБІП України

26. Шевченко О.М. Особливості українського перекладу англійських публічних виступів із проблем освіти (на матеріалі TED Talks). Кваліфікаційна робота студентки. Кривий Ріг, 2022. – 171 с.

27. Шилова К.О. Риторичні питання в американському віршованому мовленні (лінгвопрагматичний аспект): дис. ... канд. філол. наук. Херсон, 2017. 197 с.

28. Шишко А.В., Луганська Г.А. Граматичні трансформації в художньому перекладі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2019. № 43 том 4. С. 125-128.

29. Andrew Dent. To eliminate waste, we need to rediscover thrift. URL: https://www.ted.com/talks/andrew_dent_to_eliminate_waste_we_need_to_rediscover_thrift/transcript?referrer=playlist-reduce_reuse_recycle&autoplay=true

30. Arvind Gupta - Turning trash into toys for learning. URL: https://www.ted.com/talks/arvind_gupta_turning_trash_into_toys_for_learning/transcript?referrer=playlist-reduce_reuse_recycle&autoplay=true

31. Baker M. In other words. London: Routledge, 1992. 301 p.

32. Brinker K. Textlinguistik: Studienbibliographie. / K. Brinker. – Heidelberg: Hatker, 1993. – 287 S.

33. Dan Phillips - Creative houses from reclaimed stuff. URL: https://www.ted.com/talks/dan_phillips_creative_houses_from_reclaimed_stuff/transcript?referrer=playlist-reduce_reuse_recycle&autoplay=true

34. Emma Maris - Nature is everywhere -- we just need to learn to see it. URL: https://www.ted.com/talks/emma_marris_nature_is_everywhere_we_just_need_to_learn_to_see_it/transcript?referrer=playlist-a_playbook_for_protecting_the_planet&autoplay=true

35. Greta Thunberg (Young Climate Activist) at the Climate Action Summit 2019 - Official Video. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=u9KxE4Kv9A8>

36. Heidi Sørensen - 5 lessons on building an emissions-free city. URL: https://www.ted.com/talks/heidi_sorensen_5_lessons_on_building_an_emissions_free_city/transcript

37. Kalimbo M. A linguistic analysis of discursive strategies employed in the Harambee Prosperity Plan (HPP) policy document. The university of Namibia, 2018. 93 p.

38. Katrina Spade - When I die, recompose me. URL: https://www.ted.com/talks/katrina_spade_when_i_die_recompose_me/transcript?referrer=playlist-reduce_reuse_recycle&autoplay=true

39. Patricia Villarrubia-Gómez - The problem with plastics - and how they're changing the environment. URL: https://www.ted.com/talks/patricia_villarrubia_gomez_the_problem_with_plastics_and_how_they_re_changing_the_environment/transcript

40. Severn Cullis-Suzuki at Rio Summit 1992. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=oJJGuIZVfLM>

41. Van Dijk T.A., Kintsch W. Strategies for discourse comprehension. New York : Academic Press, 1983. 418 p.

42. Veronica Chau - 3 ways your money can fight climate change. URL: https://www.ted.com/talks/veronica_chau_3_ways_your_money_can_fight_climate_change/c/transcript

43. Wayne Ting - A carbon-free future starts with driving less. URL: https://www.ted.com/talks/wayne_ting_a_carbon_free_future_starts_with_driving_less/transcript

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП України

Публічні виступи TED Talk та їх перекладацький аналіз

Nature is everywhere - we just need to learn to see it

Оригінал тексту	Український переклад	Трансформація
<p>We are stealing nature from our children. Now, when I say this, I don't mean that we are destroying nature that they will have wanted us to preserve, although that is unfortunately also the case. What I mean here is that we've started to define nature in a way that's so purist and so strict that under the definition we're creating for ourselves, there won't be any nature left for our children when they're adults. But there's a fix for this. So let me explain.</p>	<p>Ми крадемо природу в наших дітей. Коли я це кажу, то не маю на увазі, що ми знищуємо природу, яку діти хотіли б, щоб ми зберегли, хоча, на жаль, це теж одна з проблем. Думаю, ми почали визначати природу настільки строго і чітко, що визначення, яке створюємо ми, не відповідатиме природі наших дітей у дорослому віці. Втім, це можна змінити. Дозвольте пояснити.</p>	<p>- заміна частини мови (конверсія) (a fix - змінити);</p>
<p>Right now, humans use half of the world to live, to grow their crops and their timber, to pasture their animals. If you added up all the human beings, we would weigh 10 times as much as all the wild mammals put together. We cut roads through the forest. We have added little plastic particles to the sand on ocean beaches. We've changed the chemistry of the soil with our artificial fertilizers. And of course, we've changed the chemistry of the air. So when you take your next breath, you'll be breathing in 42 percent more carbon dioxide than if you were breathing in 1750. So all of these changes, and many others, have come to be kind of</p>	<p>Сьогодні люди використовують півсвіту, щоб жити, вирощувати культури і деревину, випасати худобу. Якщо додати всіх людей, ми будемо важити вдсятеро більше за всіх диких ссавців. Ми проклали дороги через ліс. Ми залишаємо маленькі пластикові частинки у пісках на узбережжях океану. Ми змінюємо склад ґрунту нашими штучними добривами. Безперечно, ми змінюємо склад повітря. Коли ви робите ваш наступний подих, повітря, яке ви вдихаєте, матиме на 42 відсотки більше вуглекислого газу, ніж повітря, яким ви дихали б у 1750 році. Всі ці й інші зміни узагальнено у термін</p>	<p>- модуляція (chemistry склад);</p> <p>- додавання (повітря, яке ви вдихаєте);</p> <p>⊖ вилучення (kind of);</p> <p>- синонімічна заміна (garbics - термін);</p> <p>- додавання (proposed epoch - можливе означення епохи);</p> <p>- комплексна трансформація: заміна частини мови (helpful -</p>

lumped together under this rubric of the "Anthropocene." And this is a term that some geologists are suggesting we should give to our current epoch, given how pervasive human influence has been over it. Now, it's still just a proposed epoch, but I think it's a helpful way to think about the magnitude of human influence on the planet.

So where does this put nature? What counts as nature in a world where everything is influenced by humans?

So 25 years ago, environmental writer Bill McKibben said that because nature was a thing apart from man and because climate change meant that every centimeter of the Earth was altered by man, then nature was over. In fact, he called his book "The End of Nature."

I disagree with this. I just disagree with this. I disagree with this definition of nature, because, fundamentally, we are animals. Right? Like, we evolved on this planet in the context of all the other animals with which we share a planet, and all the other plants, and all the other microbes. And so I think that nature is not that which is untouched by humanity, man or woman. I think

"антропоцен". Цим терміном, як стверджують деякі геологи, ми позначаємо сучасну епоху, враховуючи наскільки поширеним є вплив людини. Поки це лише можливе означення епохи, але, думаю, воно краще допоможе зрозуміти силу людського впливу на планету.

Де опиняється тоді природа? Що є природою у світі, де людина впливає на все?

25 років тому письменник і захисник природи Білл Маккіббен сказав, що якщо природа існує поза людиною, а зміна клімату означає людський вплив на кожен сантиметр Землі, то природи більше немає. Він назвав свою книжку "Кінець Природи".

Я не погоджуюся з ним. Я просто не погоджуюся з ним. Я заперечую це означення природи тому, що ми, власне, — тварини. Дійсно? Ми еволюціонували на цій планеті разом з іншими тваринами, з якими ми ділимо Землю, разом з іншими рослинами й мікробами. Тому не думаю, що природа — це не щось недоторкане людством, чоловіками і

допоможе) + додавання (a helpful way краще допоможе);

- зміна структури речення (активний стан замінюється на пасивний і навпаки);

перестановка; - вилучення (in fact).

- синонімічна заміна (fundamentally – власне); - членування, зовнішній поділ складного речення на прості (I think that nature...); - заміна частини мови і членів

that nature is anywhere where life thrives, anywhere where there are multiple species together, anywhere that's green and blue and thriving and filled with life and growing. And under that definition, things look a little bit different.

жінками. Думаю, природа — у всьому, що живе. Вона всюди, де співіснують різні види, всюди, де зелено й блакитно, всюди, де все квітне, живе і росте. Цей термін змінює вигляд.

речення (thriving and filled with life and growing - квітне, живе і росте - прикметники стають дієсловами і як наслідок означення стають присудками);

Now, I understand that there are certain parts of this nature that speak to us in a special way. Places like Yellowstone, or the Mongolian steppe, or the Great Barrier Reef or the Serengeti. Places that we think of as kind of Edenic representations of a nature before we screwed everything up. And in a way, they are less impacted by our day to day activities. Many of these places have no roads or few roads, so on, like such. But ultimately, even these Edens are deeply influenced by humans.

Я розумію, що деякі частини природи ми сприймаємо особливо. Такі місця, як Єллоустоун, монгольський степ, Великий бар'єрний риф чи Серенгеті. Місця, які ми вважаємо зображенням райської природи перед тим, як ми все зіпсували. Певною мірою, вони не так зазнали впливу нашої щоденної діяльності. У багатьох з цих місць немає доріг, чи їх зовсім мало тощо. Зрештою, люди змінюють і ці Едемські сади.

- вилучення (now);
- заміна числа: мн. на одн. (day to day activities - щоденної діяльності);
- зміна структури (пасивного стану на активний);

Now, let's just take North America, for example, since that's where we're meeting. So between about 15,000 years ago when people first came here, they started a process of interacting with the nature that led to the extinction of a big slew of large-bodied animals, from the mastodon to the giant ground

До прикладу, розглянемо Північну Америку, оскільки ми тут зібралися. Близько 15 000 тисяч років тому, коли люди вперше сюди прийшли, вони почали взаємодіяти з природою, спричиняючи вимирання багатьох великих тварин, від мастодонтів до гігантських лівнівців, шаблезубих тигрів,

- конкретизація (saber-toothed cats - шаблезубих тигрів);
- модуляція (are no longer with us - ми ніколи не побачимо);

sloth, saber-toothed cats, all of these cool animals that unfortunately are no longer with us. And when those animals went extinct, you know, the ecosystems didn't stand still. Massive ripple effects changed grasslands into forests, changed the composition of forest from one tree to another. So even in these Edens, even in these perfect-looking places that seem to remind us of a past before humans, we're essentially looking at a humanized landscape. Not just these prehistoric humans, but historical humans, indigenous people all the way up until the moment when the first colonizers showed up. And the case is the same for the other continents as well. Humans have just been involved in nature in a very influential way for a very long time.

Now, just recently, someone told me, "Oh, but there are still wild places."

And I said, "Where? Where? I want to go."

And he said, "The Amazon."

And I was like, "Oh, the Amazon. I was just there. It's awesome. National Geographic sent me to

усіх крутих тварин, які, на жаль, ми ніколи не побачимо. Вам відомо, коли тварини вимирають, екосистема змінюється. Потужний принцип доміно перетворив пасовиська у ліси, змінив лісову композицію. Навіть у цих Едемських садах, навіть у цих ідеальних місцях, які наче нагадують нам про минуле перед людством, ми насправді дивимося на краєвиди, змінені людьми. Не лише доісторичними людьми, але й давніми народами, аборигенами, усіма, аж до перших колонізаторів. Так само було й на інших континентах. Люди мали неабиякий вплив на природу протягом довгого часу.

Нещодавно мені хтось сказав: "Але ж ще є дикі місця".

Я запитала: "Де? Де? Я хочу туди поїхати".

Мені відповіли: "Амазонка".

А я: "Ех, Амазонка. Та я щойно звідти. Там надзвичайно". National Geographic відправили

○ антонімічний переклад (didn't stand still змінюється);

- синонімічна заміна (Massive – потужний);

⊖ вилучення (from one tree to another);

- описовий переклад (humanized – змінені людьми);

україни

○○ додавання (туди);

- зміна структури (активного стану на пасивний);

- додавання (на території);

україни

україни

Manú National Park, which is in the Peruvian Amazon, but it's a big chunk of rainforest, uncleared, no roads, protected as a national park, one of the most, in fact, biodiverse parks in the world. And when I got in there with my canoe, what did I find, but people. People have been living there for hundreds and thousands of years. People live there, and they don't just float over the jungle. They have a meaningful relationship with the landscape. They hunt. They grow crops. They domesticate crops. They use the natural resources to build their houses, to thatch their houses. They even make pets out of animals that we consider to be wild animals. These people are there and they're interacting with the environment in a way that's really meaningful and that you can see in the environment.

Now, I was with an anthropologist on this trip, and he told me, as we were floating down the river, he said, "There are no demographic voids in the Amazon." This statement has really stuck with me, because what it means is that the whole Amazon is like this. There's people everywhere. And many other tropical forests are the same, and not just tropical forests. People have influenced ecosystems in the past, and they continue to influence them in the

мене в національний парк Ману, який знаходиться на території Перу. Це великий шматок дощового лісу, нерозчищеного, бездорожнього, який охороняється як національний парк, і має найбільшу біорізноманіття у світі. Коли я припливла туди на своєму каное, побачила там людей. Люди жили там сотні і тисячі років. Вони досі там живуть і не оминають джунглі. Вони відчувають природу навколо. Вони полюють. Вирощують культури. Освоюють дикорослі рослини. Вони будують свої хатинки з природних матеріалів, роблять з них покрівлю. Вони навіть одомашнюють тварин, яких ми вважаємо дикими. Ці люди там живуть і взаємодіють зі своїм середовищем змістовно, так, що це можна помітити навколо.

Я подорожувала разом з антропологом. Коли ми пливли по річці, він сказав: "На Амазонці немає демографічних порожнин". Цього твердження вразило мене, бо це означало, що вся Амазонка така. Тут усюди люди. Інші тропічні ліси такі ж, втім, не тільки тропічні. Люди впливали на екосистеми в минулому. Вони продовжують впливати на них сьогодні, навіть там, де це майже непомітно.

членування, зовнішній поділ складного речення на прості (... , but it's... - ... Це ...);

○ ○ додавання (Dosi там живуть);

- перестановка (They use the natural resources to build their houses - Вони будують свої хатинки з природних матеріалів);

- заміна частини мови (you can see in the environment - це можна помітити навколо);

- членування, зовнішній поділ:

складного речення на прості (2 випадки);

- перестановка (he told me, as we were floating - коли ми пливли по річці, він сказав);

- синонімічна заміна (where they're harder to notice - де це

present, even in places where they're harder to notice.

So, if all of the definitions of nature that we might want to use that involve it being untouched by humanity or not having people in it, if all of those actually give us a result where we don't have any nature, then maybe they're the wrong definitions. Maybe we should define it by the presence of multiple species, by the presence of a thriving life.

Now, if we do it that way, what do we get? Well, it's this kind of miracle. All of a sudden, there's nature all around us. All of a sudden, we see this Monarch caterpillar munching on this plant, and we realize that there it is, and it's in this empty lot in Chattanooga. And look at this empty lot. I mean, there's, like, probably, a dozen, minimum, plant species growing there, supporting all kinds of insect life, and this is a completely unmanaged space, a completely wild space. This is a kind of wild nature right under our nose, that we don't even notice.

And there's an interesting little paradox, too. So this nature, this kind of wild, untended part of our urban, peri-urban, suburban agricultural existence that flies under the radar, it's arguably more wild than a national park,

Якщо ж усі визначення природи, якими ми користуємося, стосуються лише незайманих чи безлюдних місць, якщо ж всі вони виключають існування природи, то, може, вони неправильні. Можливо, нам потрібно характеризувати її за кількістю сусідських видів і за наявністю життя.

Якщо ми так зробимо, що отримаємо? Станеться диво. Раптом навколо з'явиться природа. Враз ми побачимо гусеницю метелика-монаха, яка щось їсть на листочку. Ми зрозуміємо, це і є природа. Вона в цьому пустирі в Чаттануга. Подивіться на це запусчене місце. Думаю, що тут росте мінімум десятків різних рослин, які дають притулок різним комахам. Це дике місце, за яким ніхто не доглядає. Приклад дикої природи перед самим носом, який ми не помічаємо.

Ще один дивний парадокс. Ця природа — дика і незалежна існує в наших міських, приміських, провінційних середовищах не поміченою. Можливо, вона більш дика, ніж у національних парках. Бо

майже непомітно);

- вилучення (definitions; thriving);

- членування, зовнішній поділ: складного речення на прості;

- транскрипція (Chattanooga Chattanooga);

- описовий переклад (completely unmanaged - за яким ніхто не доглядає);

- членування, зовнішній поділ: складного речення на прості;

- перестановка;

because national parks are very carefully managed in the 21st century. Crater Lake in southern Oregon, which is my closest national park, is a beautiful example of a landscape that seems to be coming out of the past. But they're managing it carefully. One of the issues they have now is white bark pine die-off. White bark pine is a beautiful, charismatic -- I'll say it's a charismatic megafauna that grows up at high altitude -- and it's got all these problems right now with disease. There's a blister rust that was introduced, bark beetle. So to deal with this, the park service has been planting rust-resistant white bark pine seedlings in the park, even in areas that they are otherwise managing as wilderness. And they're also putting out beetle repellent in key areas as I saw last time I went hiking there. And this kind of thing is really much more common than you would think. National parks are heavily managed. The wildlife is kept to a certain population size and structure. Fires are suppressed. Fires are started. Non-native species are removed. Native species are reintroduced. And in fact, I took a look, and Banff National Park is doing all of the things I just listed: suppressing fire, having fire, radio-collaring wolves, reintroducing bison. It takes a lot of work to make these places look untouched.

національні парки під пильним наглядом у 21 столітті. Озеро Крейтер на півдні Орегону (найближчий до мене національний парк) — яскравий приклад місцевості, яка наче виринула з минулого. Але за нею ретельно доглядають. Одна з проблем сьогодні вимирання білоствовбурової сосни. Білоствовбура сосна гарна і дивовижна. Я сказала б, що це дивовижна мегафлора, яка росте на вершині і страждає через хворобу. У неї смоляний рак і корозиди. Щоб вирішити проблему, працівники парку висаджують білоствовбурові сосни, які можуть опиратися ракові, навіть у місцях, які прийнято називати дикими. На основних ділянках вони розпилюють засоби проти жуків, я це бачила, коли там проходила. Такі методи набагато звичніші, ніж ви думаєте. Національні парки сумлінно доглядають. Дика природа збережена у визначених кількості та структурі. Пожежі зупиняють. Пожежі починають. Немісцеві види знищують. Місцеві види відтворюють. Власне, я зазирнула у національний парк Банф, де роблять саме так: гасять пожежі, розпочинають пожежі, помічають вовків, знову запускають зубрів. Треба багато працювати, щоб знову зробити ці місця недоторканими.

модуляція (existence that flies under the radar — існує не поміченою; seems to be coming out of the past — наче виринула з минулого); зміна структури (активного стану на пасивний); -вилучення (last time); - синонімічна заміна (are heavily managed сумлінно доглядають); - генералізація (radio-collaring wolves — помічають вовків);

And in a further irony, these places that we love the most are the places that we love a little too hard, sometimes. A lot of us like to go there, and because we're managing them to be stable in the face of a changing planet, they often are becoming more fragile over time.

Which means that they're the absolute worst places to take your children on vacation, because you can't do anything there. You can't climb the trees. You can't fish the fish. You can't make a campfire out in the middle of nowhere. You can't take home the pinecones. There are so many rules and restrictions that from a child's point of view, this is, like, the worst nature ever. Because children don't want to hike through a beautiful landscape for five hours and then look at a beautiful view. That's maybe what we want to do as adults, but what kids want to do is hunker down in one spot and just tinker with it, just work with it, just pick it up, build a house, build a fort, do something like that.

Additionally, these sort of Edenic places are often distant from where people live. And they're expensive to get to. They're hard to visit. So this means that they're only available to the elites, and that's a real problem. The Nature

Іронічно, але наші найулюбленіші місця ми інколи любимо занадто. Багато хто любить їх відвідувати, але оскільки ми намагаємося зробити їх стабільними у час змін на планеті, вони часто стають більш уразливі.

Отже, це найбільш непридатні місця, щоб поїхати туди з дітьми на відпочинок, тому що там нічого не можна робити. Не можна лазити по деревах. Не можна рибалити. Не можна розвести багаття будь-де. Не можна назбирати додому шишок. Там багато правил і заборон, що на думку дитини, роблять її найгіршою можливою природою. Діти не хочуть йти гарного місцевістю п'ять годин, щоб подивитися на чудовий краєвид. Певно, хочемо цього ми, дорослі. Діти ж хочуть сховатися в одному місці, копирсатися там, досліджувати, перебирати, будувати будинок чи фортецю, а може, й ще щось.

До того ж, ці Едемські місця знаходяться далеко від того, де живуть люди. Туди дорого доїхати. Важко дістатися. А це означає, що вони часто доступні лише обраним. Це велика проблема. The Nature

- вилучення (over time);

- конкретизація (the absolute worst - найбільш непридатні);
- вилучення (Because);
- перестановка;

- членування зовнішній поділ складного речення на прості;

Conservancy did a survey of young people, and they asked them, how often do you spend time outdoors? And only two out of five spent time outdoors at least once a week. The other three out of five were just staying inside. And when they asked them why, what are the barriers to going outside, the response of 61 percent was, "There are no natural areas near my home."

опитали молодь, запитавши, як часто вони бувають за межами дому. Тільки двоє з п'яти проводили час не вдома хоча б раз на тиждень. Інші троє з п'яти залишалися в чотирьох стінах. Коли їх запитали чому і що заважає їм вийти на вулицю, 61 відсоток відповіли: "Біля мого дому немає природи".

- конверсія (what are the barriers... - що заважає...)

And this is crazy. This is just patently false. I mean, 71 percent of people in the US live within a 10-minute walk of a city park. And I'm sure the figures are similar in other countries. And that doesn't even count your back garden, the urban creek, the empty lot. Everybody lives near nature. Every kid lives near nature. We've just somehow forgotten how to see it. We've spent too much time watching David Attenborough documentaries where the nature is really sexy - and we've forgotten how to see the nature that is literally right outside our door, the nature of the street tree.

Нісенітниця. Очевидно, що це не так. У США 71 відсоток людей живе за 10 хвилин від міського парку. Впевнена, що так само і в інших країнах. В статистику навіть не додані садки, міські річки, закинуті землі. Усі живуть поблизу природи. Кожна дитина живе біля природи. Ми якось забули, як бачити її. Ми забагато дивимося документальні фільми Деvida Аттєнборо, де природа дуже приваблива. Ми забули, як помічати природу біля наших дверей, природу міського дерева.

- модуляція (and this is crazy нісенітниця);
- перестановка;
- заміна числа (that doesn't even count your back garden, the urban creek, the empty lot - навіть не додані садки, міські річки, закинуті землі);
- членування, зовнішній поділ складного речення на прості;

So here's an example: Philadelphia. There's this cool elevated railway that you can see from the ground, that's been abandoned. Now, this may sound like the beginning of the High

Ось вам приклад: Філадельфія. Це закинута підвісна коля, яку ви бачите з нижнього ракурсу. Схоже на початок історії про Хай-Лайн у Мангеттені. Вони й справді схожі, тільки тут ще не

- перестановка;
- членування, зовнішній поділ складного речення на прості;

Line story in Manhattan, and it's very similar, except they haven't developed this into a park yet, although they're working on it. So for now, it's still this little sort of secret wilderness in the heart of Philadelphia, and if you know where the hole is in the chain-link fence, you can scramble up to the top and you can find this completely wild meadow just floating above the city of Philadelphia. Every single one of these plants grew from a seed that planted itself there. This is completely autonomous, self-willed nature. And it's right in the middle of the city. And they've sent people up there to do sort of biosurveys, and there are over 50 plant species up there. And it's not just plants. This is an ecosystem, a functioning ecosystem. It's creating soil. It's sequestering carbon. There's pollination going on. I mean, this is really an ecosystem.

So scientists have started calling ecosystems like these 'novel ecosystems,' because they're often dominated by non-native species, and because they're just super weird. They're just unlike anything we've ever seen before. For so long, we dismissed all these novel ecosystems as trash. We're talking about regrown agricultural fields, timber plantations that are not being managed on a day-to-day basis, second-growth forests generally,

перетворили колію у парк, хоча й працюють над цим. Зараз ще залишається таємною дикою природою в серці Філадельфії. Якщо ви знаєте, де дірка у паркані, то можете вилізти на гору і знайти цей дикий луг, який розташований над містом Філадельфія. Кожна рослина виросла зі зернинки, яка випадково сюди потрапила. Це самостійна, саморегульована природа. Вона знаходиться просто в центрі міста. Туди направили людей, щоб провести так зване біодослідження. Виявилось, що там росте більше, ніж 50 видів рослин. А там є не лише рослини. Це екосистема, жива екосистема. Тут створюється ґрунт. Тут змінюється кількість вуглецю. Відбувається запилення. Це справжня екосистема.

Вчені почали називати такі екосистеми "новаторськими" тому що там переважають немісцеві види. Та й тому, що вони досить химерні. Вони не схожі ні на що, бачене нами раніше. Дуже довго думали, що ці новаторські системи просто сміття. Маємо на увазі відновлені сільськогосподарські поля, ліси, за якими не доглядають кожного дня, молоді ліси, які розтягнулися по всьому східному узбережжю

- генералізація (chain-link fence - паркан);
- модуляція (Every single one of these plants grew from a seed that planted itself there - Кожна рослина виросла зі зернинки, яка випадково сюди потрапила);
- вилучення (completely);
- зміна структури (активного стану на пасивний);
- зміна структури (пасивного стану на активний);
- модуляція (dismissed - думали);
- синонімічна заміна (second-growth forests - молоді ліси);
- вилучення (generally);

the entire East Coast, where after agriculture moved west, the forest sprung up. And of course, pretty much all of Hawaii, where novel ecosystems are the norm, where exotic species totally dominate. This forest here has Queenstand maple, it has sword ferns from Southeast Asia. You can make your own novel ecosystem, too. It's really simple. You just stop mowing your lawn.

США, де з'явилися ліси, коли сільське господарство перейшло на захід. Безперечно, можна говорити про всі Гаваї, де новаторські екосистеми є нормою, де екзотичні види домінують. У цьому лісі росте квінстендський клен, нефролепіс з Південно-Східної Азії. Ви теж можете створити власну новаторську екосистему. Це просто. Лише не скошуйте траву.

оо комплексна трансформація:
описовий переклад + додавання (the entire East Coast - які розтягнулися по всьому східному узбережжю США);
- перестановка;
- вилучення (totally);

оо зміна структури речення (You just stop mowing your lawn - Лише не скошуйте траву);

Ilkka Hanski was an ecologist in Finland, and he did this experiment himself. He just stopped mowing his lawn, and after a few years, he had some grad students come, and they did sort of a bio-blitz of his backyard, and they found 375 plant species, including two endangered species.

Фінський еколог Ханскі Ілкка провів такий експеримент. Він перестав косити свій газон. Після декількох років він запросив студентів старших курсів провести щось схоже на біологічну звітність на його подвір'ї. Вони знайшли 375 видів рослин, два з яких на межі вимирання.

- граматична заміна;
- членування, зовнішній поділ складного речення на прості;

So when you're up there on that future High Line of Philadelphia, surrounded by this wildness, surrounded by this diversity, this abundance, this vibrance, you

Тому, коли потрапляєш у майбутній Хай-Лайн Філадельфії, навколо дика природа, переповнена різноманіттям, багатством,

оо - заміна частини мови: прикметника на прислівник

can look over the side and you can see a local playground for a local school, and that's what it looks like. These children have, that -- You know, under my definition, there's a lot of the planet that counts as nature, but this would be one of the few places that wouldn't count as nature. There's nothing there except humans, no other plants, no other animals. And what I really wanted to do was just, like, throw a ladder over the side and get all these kids to come up with me into this cool meadow. In a way, I feel like this is the choice that faces us. If we dismiss these new natures as not acceptable or trashy or no good, we might as well just pave them over. And in a world where everything is changing, we need to be very careful about how we define nature.

барвами. Поглянувши у сторону, можете побачити дитячий майданчик місцевої школи, ось так все виглядає. У цих дітей є це. Згідно з моїм визначенням, велика частина планети вважається природою, але саме це одне з небагатьох місць, яке не є природою. Окрім людей, там немає ані рослин, ані тварин. Я справді хотіла перекинути туди драбину і запросити дітей прогулятися зі мною по чудовому лузі. Якимось чином, думаю, у цьому постає наш вибір. Якщо ми відкинемо цю нову природу, як щось неприйнятне, брудне і непотрібне, ми просто прокладемо ще одну дорогу. Тому у світі, де все змінюється, ми повинні уважно думати про природу.

(surrounded - навколо);
- членування;
зовнішній поділ;
складного речення на прості;
⊖ ⊖ вилучення (local playground - майданчик);
- генералізація (that wouldn't count as nature - яке не є природою);
- перестановка;
- заміна числа: мн. на одн. (new natures - нову природу);
додавання (as not acceptable...);
- як щось неприйнятне...);
- заміна частини мови: прикметника на прислівник (we need to be very careful... - ми повинні уважно...);

In order not to steal it from our children, we have to do two things. First, we cannot define nature as that which is untouched. This never made any sense anyway. Nature has not been untouched for thousands of years. And it excludes most of

Щоб не красти її у наших дітей, нам треба зробити дві справи. По-перше, ми не маємо визначати природу як щось недоторкане. Хай там що, це ніколи не мало сенсу. Люди впливали на природу протягом тисячі років. Таке ставлення

додавання (хай там що);
- антонімічний переклад (Nature has not been untouched - Люди впливали на природу);

the nature that most people can visit and have a relationship with, including only nature that children cannot touch. Which brings me to the second thing that we have to do, which is that we have to let children touch nature, because that which is untouched is unloved.

також знищує природу, куди легко можуть прийти люди і почати будувати відносини з природою, до якої не зможуть доторкнутися наші діти. Як наслідок, постає друга справа, яку ми маємо зробити, — ми маємо дозволити дітям торкатися природи, адже те, що не люблять, і пальцем не торкнуться.

модуляція (it excludes знищує). - комплексна трансформація: перестановка + зміна частини мови: прикметника на дієслово (which is untouched is unloved. - що не люблять, і пальцем не торкнуться);

We face some pretty grim environmental challenges on this planet. Climate change is among them. There's others too: habitat loss is my favorite thing to freak out about in the middle of the night. But in order to solve them, we need people -- smart, dedicated people -- who care about nature. And the only way we're going to raise up a generation of people who care about nature is by letting them touch nature.

Сьогодні відбуваються страшні екологічні зміни на планеті. Серед них — зміна клімату. Існують й інші. До прикладу, від думки про втрату середовища існування я прокидаюся вночі. Щоб вирішити їх, нам потрібні розумні й віддані люди, які турбуються про природу. Єдина можливість виховати покоління людей, небайдужих до природи, — дозволити їм торкатися її.

- додавання (сьогодні); - комплексна трансформація: перестановка + модуляція + лексична заміна (habitat loss is my favorite thing to freak out about in the middle of the night від думки про втрату середовища існування я прокидаюся вночі);

I have a Fort Theory of Ecology, Fort Theory of Conservation. Every ecologist I know, every conservation biologist I know, every conservation professional I know, built forts when they were kids. If we have a generation that

Я розробила теорію екологічної фортеці, теорію природо-заповідної фортеці. Всі відомі мені екологи, біологи, інші спеціалісти з охорони природи будували фортеці у дитинстві. Якщо покоління не знає, як

doesn't know how to build a fort, we'll have a generation that doesn't know how to care about nature.

будувати фортецю, то це покоління не знає, як піклуватися про природу

And I don't want to be the one to tell this kid, who is on a special program that takes Philadelphia kids from poor neighborhoods and takes them to city parks, I don't want to be the one to tell him that the flower he's holding is a non-native invasive weed that he should throw away as trash. I think I would much rather learn from this boy that no matter where this plant comes from, it is beautiful, and it deserves to be touched and appreciated.

Я не хочу казати цій дитині зі спеціальної програми, яка знайомить дітей з бідних районів Філадельфії з міськими парками. Я не хочу йому казати, що квітка, яку він тримає, нетутешній бур'ян, який треба викинути. Думаю, я повчуся у цього хлопчика, що незалежно від того, звідки ця рослина, вона прекрасна і заслуговує на дотик і захоплення.

oo
- вилучення (to be the one);
⊖ синонімічна заміна (he should throw away треба викинути);
- вилучення (invasive, as trash);
- заміна частини мови: прикметника на іменник (deserves to be touched and appreciated заслуговує на дотик і захоплення).

Thank you.

Дякую.

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

To eliminate waste, we need to rediscover thrift

oo

Оригінал тексту

Let's talk about thrift. Thrift is a concept where you reduce, reuse and recycle, but yet with an economic aspect I think has a real potential for change. My grandmother, she knew about thrift. This is her string jar. She never bought any string. Basically, she would collect string. It would come from the butcher's, it would come from presents. She would put it in the jar and then use it when it was needed. When it was finished, whether it was tying up the roses or a part of my bike, once finished with that, it'd go back into the jar. This is a perfect idea of thrift, you use what you need, you don't actually purchase anything, so you save money.

Український переклад

Поговоримо про ощадливість. Ощадливість – це поняття, що охоплює економію, повторне використання і утилізацію, однак, з економічного боку, має великий потенціал до змін. Моя бабуся добре знала, що таке ощадливість. Ось її банка для мотузочків. Вона ніколи їх не купувала. А просто збирала. Коли купувала товари у м'ясника, чи отримувала подарунки. Вона клала мотузку до банки і діставала тоді, коли було потрібно. Після підв'язки квітів, або деталей мого велосипеда, вона клала мотузку назад у банку. Це ідеальний приклад: береш тоді, коли треба, нічого не купуючи, і, таким чином, заощаджуєш гроші.

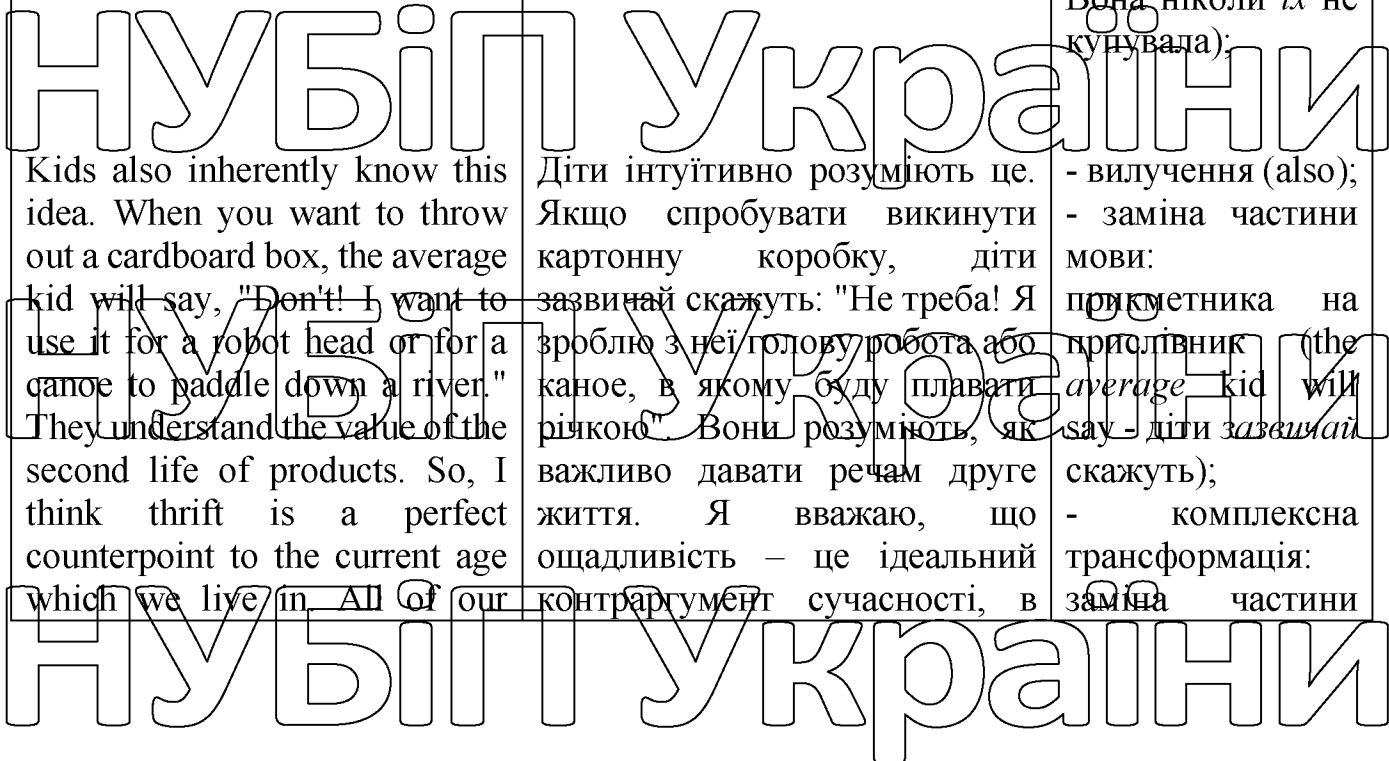
Трансформація

- зміна частини мови: дієслова на іменник (is a concept where you *reduce, reuse and recycle* - це поняття, що охоплює економію, повторне використання і утилізацію);
- вилучення (I think);
- заміна члена: одн. на мн. (has a real potential for *change* - має великий потенціал до змін);
- синонімічна заміна (She never bought any *string* - Вона ніколи їх не купувала);

Kids also inherently know this idea. When you want to throw out a cardboard box, the average kid will say, "Don't! I want to use it for a robot head or for a canoe to paddle down a river." They understand the value of the second life of products. So, I think thrift is a perfect counterpoint to the current age which we live in. All of our

Діти інтуїтивно розуміють це. Якщо спробувати викинути картонну коробку, діти зазвичай скажуть: "Не треба! Я зроблю з неї голову робота або каное, в якому буду плавати річкою". Вони розуміють, як важливо давати речам друге життя. Я вважаю, що ощадливість – це ідеальний контрагумент сучасності, в

- вилучення (also);
- заміна частини мови: прикметника на прислівник (the *average kid will say* - діти зазвичай скажуть);
- комплексна трансформація: заміна частини

current products are replaceable. When we get that bright, new, shiny toy, it's because, basically, we got rid of the old one. The idea of that is, of course, it's great in the moment, but the challenge is, as we keep doing this, we're going to cause a problem.

якій ми живемо. Всі наші речі можна замінити. Ми купуємо нову, блискучу іграшку лише тому, що, по суті, позбуваємося старої. Ця думка, звичайно, нас якийсь час дуже тішить, але складність у тому, що якщо ми продовжуватимемо так і далі, виникне проблема.

мови: іменника на прислівник + додавання (They understand the value of the second life of products - Вони розуміють, як важливо давати речам друге життя); модуляція (current - наші);

- заміна частини мови: прикметника на дієслово (products are replaceable - речі можна замінити);

That problem is that there is really no way. When you throw something away, it typically goes into a landfill. Now, a landfill is basically something which is not going to go away, and it's increasing. At the moment, we have about 1.3 billion tons of material every year going into landfills. By 2100, it's going to be about four billion tons. See, instead, I'd prefer if we started thrifting. What that means is, we consider materials when they go into products and also when they get used, and, at the end of their life.

Проблема полягає в тому, що виходу, насправді, немає. Коли ми викидаємо якусь річ, вона опиняється на звалищі. А звалище нікуди не зникне, воно збільшується. На сьогодні майже 1,3 мільярдів тонн матеріалу щорічно потрапляє на звалища. До 2100 року цей показник сягне чотирьох мільярдів тонн. Я вважаю, що нам натомість варто почати заощаджувати. Тобто оцінювати матеріали, з яких ми виробляємо речі, і коли вони стають зужитими, а опісля думати, коли їх можна

- перестановка (See, instead, I'd prefer if we started thrifting - Я вважаю, що нам натомість варто почати заощаджувати); - модуляція (consider - оцінювати); - зміна структури речення: питальне речення замінюється на розповідне (When can they be used

When can they be used again?
It's the idea of completely changing the way we think about waste, so waste is no longer a dirty word -- we almost remove the word "waste" completely. All we're looking to is resources. Resource goes into a product and then can basically go into another product. We used to be good at thrifting. My grandmother, again, used to use old seed packets to paper the bathroom walls.

використати ще раз. Ця ідея повністю змінить наше уявлення про відходи. Відходи не будуть чимось брудним. Ми майже повністю припинимо вживати це слово. Все, що залишиться, – це ресурси. З ресурсів роблять одну річ, а потім використовують її для створення іншої. Колись ми вміли заощаджувати. Моя бабуся колись брала старі пакетики від насіння і обклеювала стіни ванни.

again? - коли їх використати ще раз);
- граматична заміна (членів речення);
- членування, зовнішній поділ складного речення на прості;
- модуляція (we almost remove the word – ми майже повністю припинимо вживати це слово);
- вилучення (again);

I think, though, there are companies out there who understand this value and are promoting it. And a lot of the technologies that have been developed for the smart age can also be adapted to reduce, reuse and also thrift more proficiently. And as a materials scientist, what I've been tracking over the last couple of decades is how companies are getting smart at thrifting, how they're able to understand this concept and profit from it. I'm going to give you two examples. The first one, a good one; the second one, not so good.

Проте існують компанії, які розуміють цінність такого підходу і пропагують його. Багато технологій, розроблених для "розумного" віку, можна адаптувати, щоб знизити витрати, повторно використати та заощадити. Будучи матеріалознавцем, за останні кілька десятиліть я звернув увагу на те, як компанії починають розумно заощаджувати, усвідомлювати, що означає це поняття, і заробляти на цьому. Ось вам два приклади. Перший приклад хороший, інший – не дуже.

- вилучення (I think, though);
- додавання (who understand this value) – які розуміють цінність такого підходу);
- зміна структури речення:
пасивний стан замінюється на активний;
- вилучення (more proficiently),
- перестановка;

The first is the automotive industry. Not always known as the most innovative or creative of industries, but it turns out, they're really, really good at recycling their products. Ninety-five percent of every single car that goes on the road gets recycled here. And of that car, about 75 percent of the entire car actually gets used again. That includes, of course, the old steel and aluminum but then also the plastics from the fender and the interiors, glass from the windows and the windshield and also the tires. There's a mature and successful industry that deals with these old cars and basically recycles them and puts them back into use as new cars or other new products. Even as we move towards battery-powered cars, there are companies that claim they can recycle up to 90 percent of the 11 million tons of batteries that are going to be with us in 2020. That, I think, is not perfect, but it's certainly good, and it's getting better.

The industry that's not doing so well is the architecture industry. One of the challenges with architecture has always been when we build up, we don't think about taking down. We don't dismantle, we don't disassemble, we demolish. That's a challenge, because it

Перший приклад з автоіндустрії. Це не найбільш новаторська чи креативна сфера, але виявляється, що тут прекрасно справляються з переробкою товарів. 95% кожного робочого авто тут утилізують. Приблизно 75% від всієї машини потім використовують ще раз. Йдеться, звичайно, про сталь та алюміній, а також пластик із дверей і внутрішньої частини авто, скло з бокових вікон та лобової частини, а також шини. Це зростаюча і успішна індустрія, яка займається старими машинами, переробляє їх та знову використовує для нових машин та інших речей. Скоро ми використовуватимемо авто на акумуляторах. Існують компанії, що хочуть переробляти понад 90% від 11 мільйонів тонн батарей, які ми матимемо у 2020. Це, звісно, не ідеально, але це непогано і ситуація покращується.

У будівельній індустрії справи йдуть не так добре. Однією з головних проблем будівництва завжди було те, що будуючи, ми не думаємо, як будемо розвалювати. Ми не розбираємо на частини, не розкладаємо, а зносимо. Це проблема: близько третини

модуляція (Ninety-five percent of every single car that goes on the road... - 95% кожного робочого авто...);
- зміна структури речення: пасивний етап замінюється на активний;
- вилучення (old, basically);
- антонімічний переклад (good - непогано);

- перестановка;
- синонімічна заміна (challenges - головних проблем);
- заміна частини мови: числівника на іменник (reduce some of this

ends up that about a third of all landfill waste in the US is architecture. We need to think differently about this. There are programs that can actually reduce some of this material.

A good example is this. These are actually bricks that are made from old demolition waste, which includes the glass, the rubble, the concrete. You put up a grinder, put it all together, heat it up and make these bricks we can basically build more buildings from. But it's only a fraction of what we need.

My hope is that with big data and geotagging, we can actually change that, and be more thrifty when it comes to buildings. If there's a building down the block which is being demolished, are there materials there that the new building being built here can use? Can we use that, the ability to understand that all the materials available in that building are still usable? Can we then basically put them into a new building, without actually losing any value in the process?

усіх відходів американських звалищ – це будівельні відходи. Нам треба думати по-іншому. Є плани, які справді зможуть скоротити об'єм відходів.

Ось добрий приклад. Можна робити цеглу з відходів знесеної будівлі, зі скла, щебеню, бетону. Берете точило, складаєте все це до купи, нагріваєте і робите цеглу, з якої можна збудувати інші споруди. Але це лише дрібка того, що нам треба.

Я сподіваюсь, що за допомогою великих даних та геотегування ми досягнемо зрушень та станемо ощадливішими у будівництві. Якщо десь поблизу зносять стару будівлю, може, там є матеріали, які можна використати для будівництва нової? Як ми можемо зекономити, знаючи, що всі матеріали старої будівлі можна використати ще раз? Чи можемо ми застосувати їх у новій будівлі, не втративши нічого у процесі?

material - скоротити об'єм відходів).

- зміна структури речення: пасивний стан замінюється на активний;

- вилучення (which includes);

- калькування (big data – великих даних);

- транслітерація (geotagging – геотегування);

- зміна структури речення:

пасивний стан замінюється на активний;

- перестановка;

- заміна частини мови: іменника на прикметник (... that

the new building being built here can use? - ..

які можна

використати для будівництва нової?);

НУБІП УКРАЇНИ

So now let's think about other industries. What are other industries doing to create thrif? Well, it turns out that there are plenty of industries that are also thinking about their own waste and what we can do with it. A simple example is the waste that they basically belch out as part of industrial processes. Most metal smelters give off an awful lot of carbon dioxide. Turns out, there's a company called Land Detector that's actually working in China and also soon in South Africa, that's able to take that waste gas -- about 700,000 tons per smelter -- and then turn it into about 400,000 tons of ethanol, which is equivalent to basically powering 250,000, or quarter of a million, cars for a year. That's a very effective use of waste.

Перейдімо до інших індустрій. Що роблять вони, щоб заощадити? Виявляється, є багато сфер, де теж замислюються над проблемою відходів і тим, як їй зарадити. Простий приклад — відходи, які утворюються в процесі виробництва. Більшість металевих ливарень викидають жахливу кількість CO₂. Виявляється, є компанія Land Detector, яка працює в Китаї та скоро з'явиться в Південній Африці, яка може взяти відхідний газ, приблизно 700 000 тонн на одну ливарню, та перетворити його у 400 000 тонн етанолу, за допомогою якого можна заправити чверть мільйона машин на цілий рік. Ось це ефективно використані відходи.

- модуляція (Can we use that - Як ми можемо (зкономити));

- Модуляція (let's think about it - Як ми можемо);

(own);

- синонімічна заміна (belch out - викидаються);

- вилучення (actually);

- додавання

(working in China and also soon in South Africa - яка працює в Китаї та скоро з'явиться в Південній Африці);

- вилучення (about);

- описовий переклад (which is equivalent to basically powering

- за допомогою якого можна заправити);

- заміна частини мови: іменника на прикметник (effective use - ефективно використані);

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП України

How about products more close to home? This is a simple solution. And it, again, takes the idea of reducing, reusing, but then also with economic advantage. So it's a simple process of changing from a cut and sew, where typically between 20 and 30 materials are used which are cut from a large cloth and then sewn together or even sometimes glued, they changed it and said that they just knitted the shoe. The advantage with this is not just a simplification of the process, it's also, "I've got one material. I have zero waste," and then also, "I'm able to potentially recycle that at the end of its life."

Щодо речей, які стосуються кожного з нас, ось ще один простий приклад. Він також показує приклад економії та повторного використання і має економічні переваги. Це простий процес відмови від процесу вирізання та зшивання, де використовується приблизно 20-30 матеріалів, які відрізають від великого шматка тканини, а потім зшивають чи склеюють. Виробники відмовились від нього, просто зв'язавши взуття. Перевага не лише у спрощенні процесу, а й у тому, що застосовують один матеріал, без відходів, а також його потенційно можна повторно використати.

- адаптація (How about products more close to home - Що речей, які стосуються кожного з нас);
- інтеграція (об'єднання декількох речей);
- модуляція (process of changing – процес відмови);
- членування, зовнішній поділ: складне речення на прості;
- вилучення (sometimes);
- адаптація (they changed it and said that they just knitted the shoe - Виробники відмовились від нього, просто зв'язавши взуття);
- вилучення (I'm able to potentially recycle that at the end of its life - також його потенційно можна повторно використати);

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІГ українці

Digital manufacturing is also allowing us to do this more effectively. In this case, it's actually creating the theoretical limit of strength for a material: you cannot get any stronger for the amount of material than this shape. So it's a basic simple block, but the idea is, I can extrapolate this, I can make it into large formats, I can make it into buildings, bridges, but also airplane wings and shoes. The idea here is, I'm minimizing the amount of material.

Цифрове виробництво - вилучення (also); дозволяє робити це ще - Транслітерація ефективніше. Наприклад, (limit - ліміт); можна теоретично розрахувати - членування, ліміт міцності певного зовнішній поділ. складне речення матеріалу. З цією кількістю матеріалу не може вийти на прості; нічого міцнішого, ніж ось ця форма. Це простий блок, але - перестановка; ідея в тому, що його можна (extrapolate розширити, використати (розширити); більшому форматі, створити будівлі, мости, крила для літаків або взуття. Ідея в тому, щоб зменшити кількість матеріалу.

Here's a good example from architecture. Typically, these sorts of metal nodes are used to hold up large tent structures. In this case, it was in the Hague, along a shopping center. They used 1600 of the materials on the left. The difference is, by using the solution on the right, they cut down the number of steps from seven to one, because the one on the left is currently welded, the one on the right is simply just printed. And it was able to reduce waste to zero, cost less money and also, because it's made out of steel, can be

Ось один хороший приклад з - вилучення будівництва. Зазвичай такі (metal); вузли використовують для - конкретизація підтримання великих тентів. У (they) цьому ж випадку, це було в будівельники, the Гаазькому торговому центрі, one on the left будівельники використали лівий варіант); 1600 одиниць матеріалу зліва. - додавання (the Різниця в тому, що, one on the left is використовуючи варіант currently welded - справа, можна скоротити лівий варіант кількість кроків з семи до потребує one on the left is одного, тому що лівий варіант зварювання); потребує зварювання, а правий - просто друкується. Таким чином, вдалося знизити відходи до нуля, зекономити гроші, і через те, що ці вузли

eventually recycled at the end of its life.

виготовлено зі сталі, колись їх можна буде застосувати знову.

Nature also is very effective at thrift. Think about it: nature has zero waste. Everything is useful for another process. So, in this case, nanocellulose, which is basically one of the very fine building blocks of cellulose, which is one of the materials that makes trees strong, you can isolate it, and it works very much like carbon fiber. So, take that from a tree, form it into fibers, and then those fibers can strengthen things, such as airplanes, buildings, cars. The advantage of this, though, is it's not just biodegradable, comes from a renewable resource, but also that it is transparent, so it can be used in consumer electronics, as well as food packaging. Not bad for something that basically comes from the backyard.

Природа також вміє заощаджувати. Подумайте, у природі немає відходів. Усе має користь для інших процесів. До прикладу, наноцелюлоза, один із дуже тонких складників целюлози, матеріалу, який надає міцності деревині. Якщо ізолювати її, вона працюватиме як вуглеволокно. Можна добути її з дерева, сформувати волокна і використати їх для зміцнення речей, наприклад, літаків, будівель, машин. Перевага не лише у тому, що це біорозкладний відновлюваний ресурс, а й у тому, що він прозорий, і тому підійде як для побутової техніки, так і для пакування їжі. Непогано, як на ресурс, що росте біля дому!

оо
адаптація
(Nature also is very effective at thrift -
Природа також вміє заощаджувати);
- членування,
зовнішній поділ:
складне речення
на прості;
- генералізація
(fibers - ix);

адаптація
(something that basically comes from the backyard -
ресурс, що росте біля дому);

Another one from the biosource is synthetic spider silk. Now, it's very hard to actually create spider silk naturally. You can basically get it from spiders, but in large numbers, they tend to kill each other, eat each other, so you've got a problem with creating it, in the same way you do with regular silk. So what you can do is instead take the

Ще один біоресурс - синтетичний павучий шовк. Павучий шовк дуже важко видобувати природним шляхом. Хоча його й виробляють павуки вони часто вбивають один одного, поїдають один одного тому добути його проблематично, як і звичайний шовк. Натомість, можна взяти молекулу ДНК

- перестановка;
- адаптація
(You can basically get it from spiders -
Хоча його й виробляють павуки);
- вилучення (but in large numbers);
- членування,
зовнішній поділ:

DNA from the spider, and put it into various different things. You can put it into bacteria, you can put it into yeast, you can put it into milk. And what you can do then is, the milk or the bacteria produce in much larger volumes and then from that, spin a yarn and then create a fabric or a rope. Again, bioderived, has incredible strength -- about the same as Kevlar -- so they're using it in things like bulletproof vests and helmets and outdoor jackets. It has a great performance. But again, it's bioderived, and at the end of its life, it potentially can go back into the soil and get composted to again be potentially used as a new material.

I'd like to leave you with one last form which is biobased, but this, I think, is like the ultimate thrift. Think about the poster child for conspicuous consumption. It's the water bottle. We have too many of them, they're basically going everywhere, they're a problem in the ocean. What do we do with them? This process is able not just to recycle them, but to recycle them infinitely. Why is that interesting? Because when we think about reusing and recycling, metals, glass, things like that, can be recycled as many times as you like. There's metal in your car that may well have come from a 1950s Oldsmobile, because you

павука та помістити її в інші об'єкти. Наприклад, в бактерії, дріжджі або в молоко. Тоді молоко і бактерії вироблятимуть шовк у значно більших обсягах. З нього можна буде зробити нитку, а з неї — тканину або канат. Знову ж, біорозкладна та дуже міцна речовина, майже як кевлар, її можна буде застосовувати у куленепробивних жилетах і шоломах та куртках. Вона має чудові якості. Вона біорозкладна, тобто після використання може повернутися в ґрунт і стати компостом, щоб потім знайти нове застосування.

Я хочу розповісти про ще один біоматеріал, який може стати взірцем ощадливості. Що є яскравим прикладом демонстративного споживання? Пляшка для води. Їх на то багато, вони буквально всюди, вони спричиняють забруднення океану. Що ми з ними робимо? Ми зможемо не просто їх переробляти, а переробляти їх безкінечно. Чому це цікаво? Коли ми думаємо про перевикористання і переробку, метал, скло, подібні речі можна переробляти купу разів. Ваше авто може складатися з металу Oldsmobile 1950-го року, бо його можна переробляти безліч

складне речення на прості; вилучення (again, potentially); - адаптація (be potentially used as a new material - потім знайти нове застосування);

- адаптація (I'd like to leave you with - Я хочу розповісти про; the ultimate thrift - взірцем ощадливості); - комплексна трансформація/ адаптація + зміна структури речення: заміна розповідного речення на питальне (Think about the poster child for conspicuous consumption. - Що є яскравим прикладом

can recycle it infinitely with no loss of performance. Plastics offer about once or twice of recycling, whether it's a bottle, whether it's a chair -- whatever it is, if it's carpet -- after two times of recycling, whether it goes back into another chair, etc, it tends to lose strength, it's no longer of any use. This, though, just using a few enzymes, is able to recycle it infinitely. I take a bottle or a chair or some other plastic product, I basically put it in with a few enzymes, they break it apart, they basically put it back into its original molecules. And then from those molecules, you can build another chair or carpet or bottle. So, the cycle is infinite. The advantage with that, of course, is that you have potentially zero loss of material resources. Again, the perfect idea of thrift.

разів без втрати якості. Пластик можна переробляти один-два рази, чи то він із пляшки, чи зі стільця, чи, наприклад, килима. Після двох переробок, якщо з нього, наприклад, роблять інший стілець, він втрачає міцність, більше від нього немає користі. А за допомогою кількох ферментів його можна буде переробляти безліч разів. Беремо пляшку води, стілець або будь-який інший пластик, додаємо кілька ферментів, які розбивають його на частки, а потім відновлюють його початкові молекули. З цих молекул можна створити новий стілець, килим чи пляшку. Це нескінченний цикл. Перевага, звичайно, у тому, що матеріальних відходів – нуль. Це ще один чудовий приклад ощадливості.

демонстративного споживання?);
 - модуляція (they're a problem in the ocean - вони спричиняють забруднення океану);
 - членування, зовнішній поділ: складне речення на прості;
 - вилучення (and then; of course);
 - комплексна трансформація: перестановка + вилучення + модуляція + внутрішня інтеграція (The advantage with that, of course, is that you have potentially zero loss of material resources - Перевага, звичайно, у тому, що матеріальних відходів – нуль);
 - додавання (Це ще один чудовий приклад ощадливості);
 - вилучення (just);
 - членування, зовнішній поділ: складне речення на прості;

So in conclusion, I just want to have you think about -- if you make anything, if you're any part of a design firm, if you basically are refurbishing your

Підсумовуючи, я хочу, щоб ви задумалися. Якщо ви щось створюєте, співпрацюєте з дизайнерською фірмою або робите ремонт у себе вдома, чи

house -- any aspect where you make something, think about how that product could potentially be used as a second life, or third life or fourth life. Design in the ability for it to be taken apart. That, to me, is the ultimate thrift, and I think that's basically what my grandmother would love.

будь-що інше, де ви можете щось створювати, подумайте про те, як ваш продукт можна використати знову вдруге, співпрацюєте з втретє або вчетверте. Створюйте так, щоб потім можна було розібрати на частини. Як на мене, це взірцева ошатливість, яка, гадаю, дуже сподобалася моїй бабусі.

- адаптація (if you're any part of a design firm);
дизайнерською фірмою);
- вилучення (potentially);
- зміна структури. з пасивного стану на активний;
- адаптація (Design in the ability for it to be taken apart - Створюйте так, щоб потім можна було розібрати на частини).

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ